

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ANTİK DÖNEMDE SANATTA CİNSELLİK

tanrıların seks öyküleri

ÖNDER ŞENYAPILI

BOYUT
KİTAPLARI

Antik Dönemde
Sanatta Cinsellik

Tanrıların Seks Öyküleri

ISBN: 975-521-610-3

ÖNDER ŞENYAPILI

www.boyut.com.tr

Boyut Yayın Grubu ve Tic. A.Ş.

adına sahibi ve

Gözetim Yönetmeni

Bülent ÖZÜKAN

Genel Soruml. Yönetmeni

Murat ÖNEŞ

Genel Müdür

Nilgin ÖZÜKAN

Editörler

Nil YÜZBAŞIOĞLU

Mısra ÖNCEL

Barçın UNLU

Sanat Yönetmeni

Yıldız ERTAN

Grafik Tasarım

Şebnem AKGÖL

Fotoğraflar

© Editoriale Gruppo, Italy

© One's Production, Holland

© Ero Cinsel Yaşam Ansiklopedisi, Turkey

© Boyut Yayın Grubu arşivi

© İstanbul, 2002, Boyut Yayıncılık ve Ticaret A.Ş.
Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre tüm yazı ve görsel
materyallerin yayını hakkı Boyut Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.
Hiç bir şekilde alıntı yapılamaz, kopyalanamaz,
kaynak dahi gösterilmez.

Baskı

Boyut Matbaacılık A.Ş.

Adres

Boyut Yayın Grubu

Matbaacılar Sitesi 1. Cad. No:115

34560 Bağcılar / İstanbul

Tel : 0 212 629 5300 Pbx

Fax: 0 212 629 0574 - 75

e-mail: info@boyut.com.tr

**Antik Dönemde
Sanatta Cinsellik**

Tanrılarının Seks Öyküleri

Halikarnas Balıkcısı 15, 92

Harnonia 24

Helios 21

Hemaphraditos 32

Hephaistos 22

Hera 14, 29, 54

Hermes 27

Hero 61

Hestia 14

İda 21

İo 45, 54, 56

İştar 12

Kanon 75

Khrysaor 51

Kore 68

Kuros 68

Medusa 50

Mehmet Coral 80

Myrrha 40

Pegasos 51

Persephone 41

Perseus 50, 52

Phineus 53

Phobos 24

Phryne 90

Polikleitos 74

Polyphemos 59

Polyphemos 63

Poseidon 14, 58

Praxiteles 73, 80, 90

Priapos 28, 32

Rheia 20

Serphos 50

Şakti 30

Şiva 9, 30

Thoth 10

Uranos 12

Venüs 11, 42

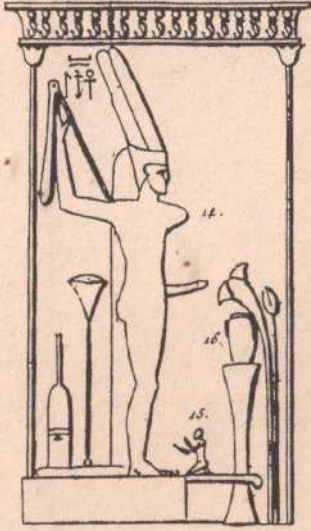
Zeus 14, 21, 29, 45, 54

Kiretađı ile toprak zerine izileniř
erkek dev, Dorchester yakınındaki,
İngiltere

Antik

Her şeyden ve hepsinden önce gelen tanrılar var.

Dönemde

İlk tanrılar...

Sanatta

Cinsellik

Biraz daha güncelleştirerek söylenmeye çalışılırsa, *ilk kuşak tanrılar...*

Adak, Yeni
Krallık, Mısır

Her şeyden ve hepsinden önce gelen tanrılar var. İlk tanrılar... Biraz daha güncelleştirerek söylenmeye çalışılırsa, *ilk kuşak tanrılar*... Örneğin, Hindistan'da ilk tanrı, — ilk kuşak tanrı, her şeyden önce varolan tanrı, tanrı **Şiva**'dır..

Örneğin, Eski Mısır'da **Amon-Ra**, tanrıları yaratan saklı (gizli) (ve bileşik) güçtür. Zaten **Amon** ve/ya da **Amen/Ammon/Amoun** = saklı olan demektir. (Bugün dua ettikten sonra kabûlü için kullanılan *amin* sözcüğünün kökü , ortaya çıkıyor ki, bin yıl öncesine uzanıyor.) Bir inanışa göre, (bereket tanrısı) **Amon**'u (**Ra** ise en büyük güneş tanrısının adıdır ve bu ad *ışık* anlamına gelir. Dolayısıyla, **Amon-Ra** = saklı ışık demektir.) temsil eden/simgeleyen *yılan* tarih öncesi sulara varolan tek varlığı/yaratıktı.

Ostrakon,
Yeni Krallık,
Mısır

Ancak **Amen** de, hem kendi kendini yaratmış olarak, hem de bilgelik tanrısı **Thoth**'un yarattığı *yaratılışın* sekiz tanrısından biri olarak tanımlanır. (Ötekiler, **Amenet, Hek, Heket, Nun, No-net, Kau, Kauket**'tir.) Sekiz tanrı yerine *yaratılışın* dört ana tanrısı diye **Amon(-Ra), Khnum, Atum** ve **Ptah**'ın sayıldığı da bilinir.

Mısır söylencelerinden büyük ölçüde etkilenmiş olan Yunan mitolojisinde de, Tanrılar kronolojisinde önce *tanrı 'yer'* **Gaia** vardır. Sonra yer ile gök ayrılır, *tanrı 'gök'* **Uranos**'u doğurur **Gaia**, herhangi bir erkekten döl almaksızın. *Dağlar* ve de *deniz* de (**Pontos**) erkeksiz **Gaia**'nın dölleri.

Burada bir parentez açmakta yarar var: Söylenceler insanların yaşadıklarından, yaşamlarından, yaşantılarında olup bitenlerden oluşturulmuştur. Tanrı 'yer' **Gaia** erkekten döl almaksızın dağları ve denizi doğurması, o dönem insanının henüz cinselliği, — daha doğrusu cinsel ilişkiyi çözümleyememiş olduğunu yansıtmaktadır. Dişi insan, — kadın doğurup durmakta, — üst üste doğum yapmaktadır ama, bu doğumlarda erkek katkısının da bulunduğu henüz bilinmemektedir. 30 bin yıl öncesine tarihlenen **Villandorf Venüs'ü** (Belirtmeye gerek var mıdır bilmem, Venüs yakıştırması o dönemlere değil günümüze ilişkindir.), 28 bin yıl öncesine tarihlenen **Laspugne Venüs'ü**, 25 bin yıl öncesine tarihlenen **Laussel Venüs'ü** (kabartma) ve/ya da Anadolu topraklarının altından (Çatalhöyük çevresinden) çıkarılan (8 bin yıllık) *ana tanrıça* yonutçukları, ve/ya da Malta'da bulunan **Düşgören Kadın, Malta Venüs'ü**, Friglerin yaşam-ölüm-bereket tanrıçası **Kibele** ve 4 bin yıl önceden bugüne ulaşmış (şimdi Louvre Müzesinde sergilenen)

Bir Astarte
çizimi

30 bin yıl
öncesine
tarihlenen
Villandorf
Venüs'ünün
yandan ve
önden
görünüşü.

Fenikelilerin aşk, cinsellik ve savaş tanrıçası **İştär** (vb.) yonutçukları (heykelcikleri) göğüsleri, karnı ve kalçaları iri, biçimbozumu-na (deformasyona) uğramış (görüntüleri bu sayfalarda yer alan) kadın figürleridir.

Bu yonutçuklar, kadınların doğurganlığı nüfusun çoğalmasına yol açtığı ve elbette bu çoğalma arzulandığı için yapılmışlardır ve de doğurganlıklarının süregitmesini sağlamayı amaçlayan bir tür büyü nesnelerdir. Tarihöncesi *bereket kültü* yonutçuklarıdır.

Parantezi kapayarak Yunan mitolojisinin erkekli dönemine, ya da kadının gebe kalıp doğurmasında erkeğin de payının bulunduğu bilincine varıldıktan sonra üretilen söylenceler dönemine geçelim. Bu dönemde **Gaia** doğurduğu **Uranos** ile cinsel ilişkiye girer ve bu birleşmeden aralarında **Kronos**'un da bulunduğu *erkek titanlar*, aralarında **Rheia**'nın da bulunduğu dişi *titanlar*, tek gözlü devler olan *Kikloplar*, yüz kollu devler olan *Hekatonkheirler* doğar. **Gaia** yalnızca **Uranos** ile yatmayıp **Pontos**, **Tartaros** ve **Poseidon**'dan da döl almıştır. **Gaia ile Uranos ilk kuşak tanrılar** diye bilinir.

Gene Tanrı 'yer' (dişi titan) **Rheia** ile Tanrı 'gök' (erkek titan) **Kronos** *ikinci kuşak tanrılardır*. **Rheia ile Kronos'un** birleşmesinden **Olympos tanrıları** ya da *üçüncü kuşak tanrılar* doğmuştur.

Kibele

Lascaux
Venüs'ü.

Laussel
Venüs'ü
İ.Ö.
25000.

Fenikelilerin
aşk,
cinsellik ve
savaş
tanrıçası:
İştär.

Kimdir Olympos tanrıları? *Uludağ* demek olan ve bugünkü Yunanistan'ın Teselya bölgesindeki Olympos'ta oturan ve başta tanrılar tanrısı **Zeus** olmak üzere Zeus'un eşi ve evlilik/aile/doğum tanrıçası **Hera**, deniz tanrısı **Poseidon**, toprak/bereket/doğum tanrıçası **Demeter**, yeraltı/ölüler ülkesinin tanrısı **Hades**, Zeus'tan ilelebet kız oğlan kız kalması için söz alan ocak tanrıçası **Hestia**. Hepsi 6 ediyör.

Yedincisi, yani Olympos dağında sürakli oturma izni olan bir tanrıça daha var. O da, **Zeus**'un başından yarattığı kızı sanat/zanaat/bilgelik, ayrıca savaş tanrıçası **Athena**'dır.

Elbette tanrı sayısı yukarıdakilerle sınırlı değil. Daha birçok tanrı var ama, onlar aradabir ve **Zeus**'un izniyle Olympos'a çıkabiliyor/gelebiliyorlar.

Malta
Venüs'ü

Malta'nın
Düşgören
Kadın'ı

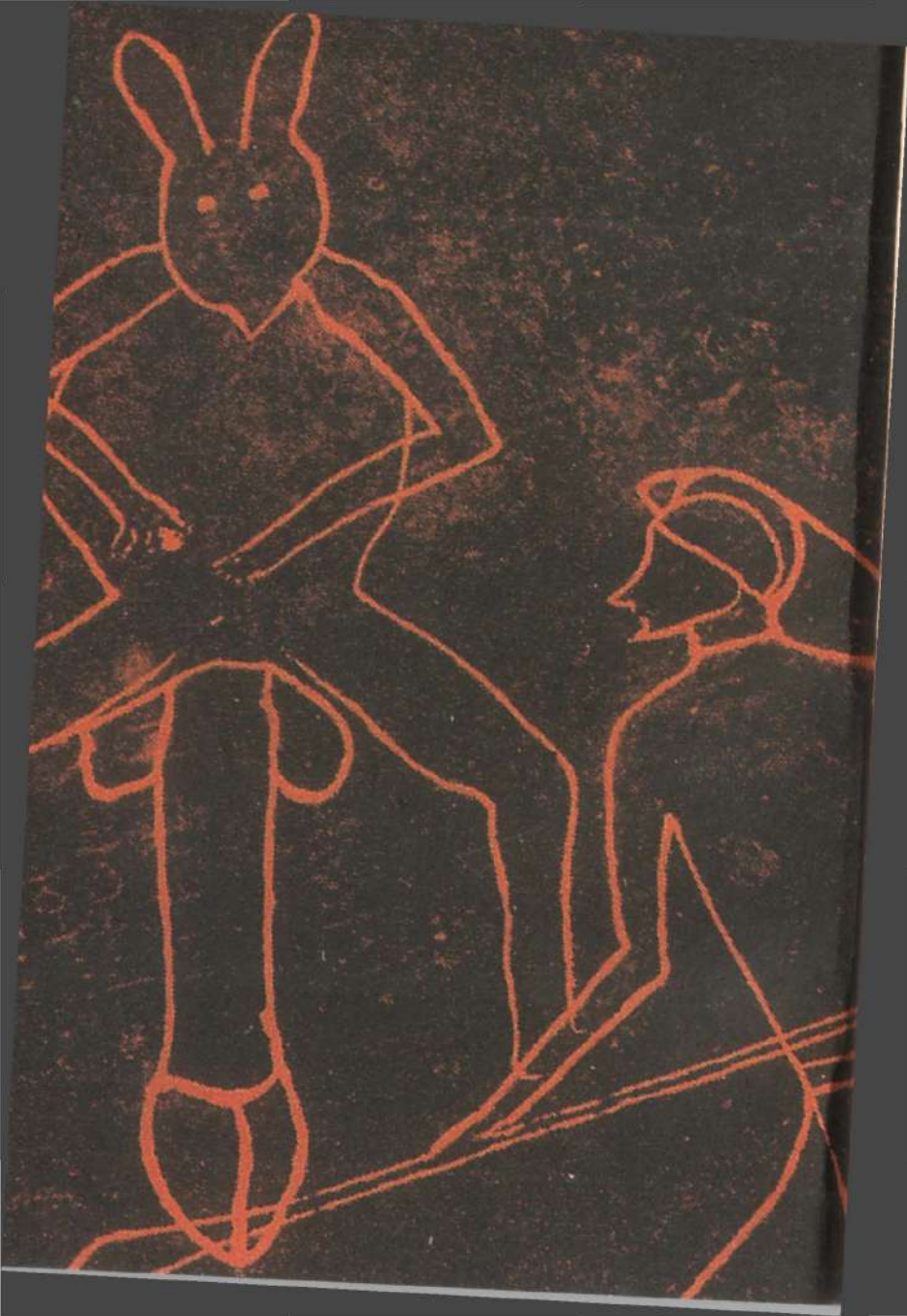
Üçüncü kuşak tanrılar dönemiyle birlikte aşkın da tanrıçası vardır artık.

Halikarnas Balıkçısı Egeli ozan "**Homer**'in Olimpos tanrılarının kökleri hep Sümer'den Anadolu'ya, Anadolu'dan da Yunanistan'a taşınmadır" savını öne sürerken aşk tanrıçaları hakkında da ayrıntılı bilgi verir:

(...) *İştar, İran dilinde "Settare", İngilizce'de "Star", Almanca'da "Stern" oldu ve "yıldız" anlamında kullanıldı. Situri sözü de belki yıldız {demektir}, belki de yıldız kökünden türetilmiş başka bir sözdür.*

10 3 bin
yılında
yapıldığı
tahmin edilen
ana tanrıça
figürü su
kabı.

Çatalhöyük'ten
çıkarılan ve 10
6 bin yılına
tarihlenen 3
ana tanrıça
yönüçkuları.

Tanrıçaların çoğu ay tanrıçası; ay da büyük bir yıldız sayılırdı. İştar, Astorthe, Astarte, Siduri ya da Situri, aynı tanrıçanın adının başka başka dillerde farklı şekilde söylenmesinden ileri gelebilir.

(...) Hititler'in (Eti) komşusu olan Hurrilerin dilinde "Siduri" adı "Genç Kadın" anlamına gelirmiş. Bu, Sümer'in gençlik ve güzellik tanrıçası İştar'ın bir adıdır da. İşte adı giderek "Astorthe", sonra da "Astarte"ye döndü. Bu kadarla da kalmadı; daha sonra Astarte, aşk ve güzellik tanrıçası "Afrodit" oldu. Afrodit'e de Latinler "Venüs" dediler. Homer'in Olimpos tanrılarının kökleri hep Sümer'den Anadolu'ya, Anadolu'dan da

Sol sayfada;
Taş üzerine
çizilmiş
desen,
Ti-n-Lalan,
Fezzan, 1.6
5000.

Yunanistan'a taşınmadır." (**Halikarnas Balıkçısı: Altıncı Kıta Akdeniz**, s.197-199., bilgi yayınevi, Ankara 1982.)

Bu bilgiyi edinmiş olarak belirtelim: Egeli ozan **Homeros**, aşk ve güzellik tanrıçası **Aphrodite**'i tanrılar tanrısı **Zeus** ile **Dione**'nin kızı olarak Yunanlaştırmıştır. Bir başka ozan, **Hesiodes**'e göre **Aphrodit**'in annesi **Dione**, yeryüzünü saran suların tanrısı **Okeanus** (*Okyanus*) ile **Tethys**'in *okyanus* kızı demek olan **Okeanid** adıyla anılan 3 bin kızından biridir.

Gene **Hesiodes**, **Aphrodite**'in 'köpük'ten doğduğunu söyler.

Söylenceye göre, *Tanrı 'gök' Uranos, Tanrı 'yer' Gaia*'dan doğan çocuklarını gerisin geriye toprağın karnına sokmaktadır hemen. Bu nedenle *Toprak Ana*'nın karnı gitgide şişmekte ve sancıdan kıvrınmaktadır. Çektiği eziyetin son bulması için son oğlu **Kronos**'un eline bir tırpan tutuşturur *Toprak Ana*. **Kronos**, bu tırpanla babasının erkeklik organını kesip denize atar.

Fenikelilerin
aşk tanrıçası
Astarte'yi be-
timleyen bir
kabartma.

Emziren Kadın
yonttuğu
İlk tunç çağı LÖ.
Üçüncü binyıl sonu

Akan kanlardan *öç alma tanrıçaları Erinys'ler*;
üreme organının denize düştüğünde yarattığı kö-
pükten ise **Aphrodite** doğar.

Köpükten doğduğu için adı **Aphrodite**'tir zaten.
Aphros, Yunanca'da **köpük** demektir. Söylence-
ler **Uranos**'un **Gaia**'ya yaptığını, **Kronos**'un da
Rheia'ya yaptığını anlatır. **Kronos**, çocuklarını
anasının karnından çıkar çıkmaz yutmaktadır.

Dolayısıyla **Rheia**, **Zeus**'u doğurur doğurmaz Girit'te bir mağaraya gizlemiştir. Girit kralı Melissus'un kızı **İda** kendi adını taşıyan dağdaki bir mağaraya gizlenmiş olan **Zeus**'u, bir söylenceye göre kızkardeşi, bir söylenceye göre ise, bütün titanların bile gördüklerinde korkudan tir tir titredikleri **Helios**'tan (Güneş'ten) doğma bir keçi olan **Ameltheia** ile birlikte büyümüştür. **Zeus** keçi sütü emerek büyümüş, serpilmiş, güç kuvvet kazanmıştır. **Ameltheia** *Zeus'un dadısı ya da sütannesi / sütninesi* olarak da kimliklendirilir.

Anlaşıyor mu Girit kralının kızı **İda**'nın tanrılar kronolojisi açısından neden önemli olduğu?.. *Üçüncü kuşak tanrılar* döneminin başlaması **İda** sâyesinde-
dir. *Üçüncü kuşak tanrılar* dönemiyle birlikte **doğanın**, — yerin *gökün*, *deni-*
zin tanrılığı sona ermiş; insana benzer tanrıların, insan eliyle dünyaya (*doğa-*
ya) verilen düzeni sağlayan ve denetleyen tanrılarının egemenliği başlamıştır.

İnsana benzeyen tanrılar, insanın zaaflarını ve erdemlerini taşımakta, insan
gibi yeyip içmekte, sevmekte, evlenmekte, ihanet etmektedirler.

Önceki satırlarda eski Yunan aşk tanrıçası hakkında yapılan açıklama-
lardan çıkarsanabileceği gibi, iki **Aphrodite** vardır. Biri, ana karnından
doğmamıştır; göğün (**Uranos**) kızıdır. Öteki, **Zeus** ile **Dione**'nin kızıdır.
İkincisi (**Zeus** ile **Dione**'nin kızı) *orta malı* **Aphrodite** diye nitelenmiştir.

Aphrodite, ateş/metal el sanatları/zanaat tanrısı **Hephaistos** ile evlendi-
rilmiştir. **Hephaistos** doğuştan özürlüdür. Topaldır. Güzellik tanrıçası
Aphrodite'in topal ve çirkin bir kocası vardır yani. Dolayısıyla, başka
tanrılar ve ölümlülerle ilişkiler kurar **Aphrodite**..

Hephaistos'a savaş tanrısı **Ares** (Roma'da **Mars.**) ile ihanet eder **Aphrodite**.

Ateş/metal el sanatları/zanaat tanrısı **Hephaistos** eşi **Afrodite**'in **Ares** ile kurduğu ilişkiye çok içerlemiş.. Bir gün, iki aşığı yataktayken basıp üzerlerine ağ atarak hareketsiz hale getirmiş, öteki tanrıları çağırıp göstermiş. Tanrılar kahkahalarla gülmüşler iki aşığın durumuna. Bu söylence, antik dönemde Yunanlıların sevişirken basılmayı, ya da *uygunsuz du-*

Taş üzerine
çizilmiş
desen,
Ti-n-Latan,
Fezzan, i.ö
5000.

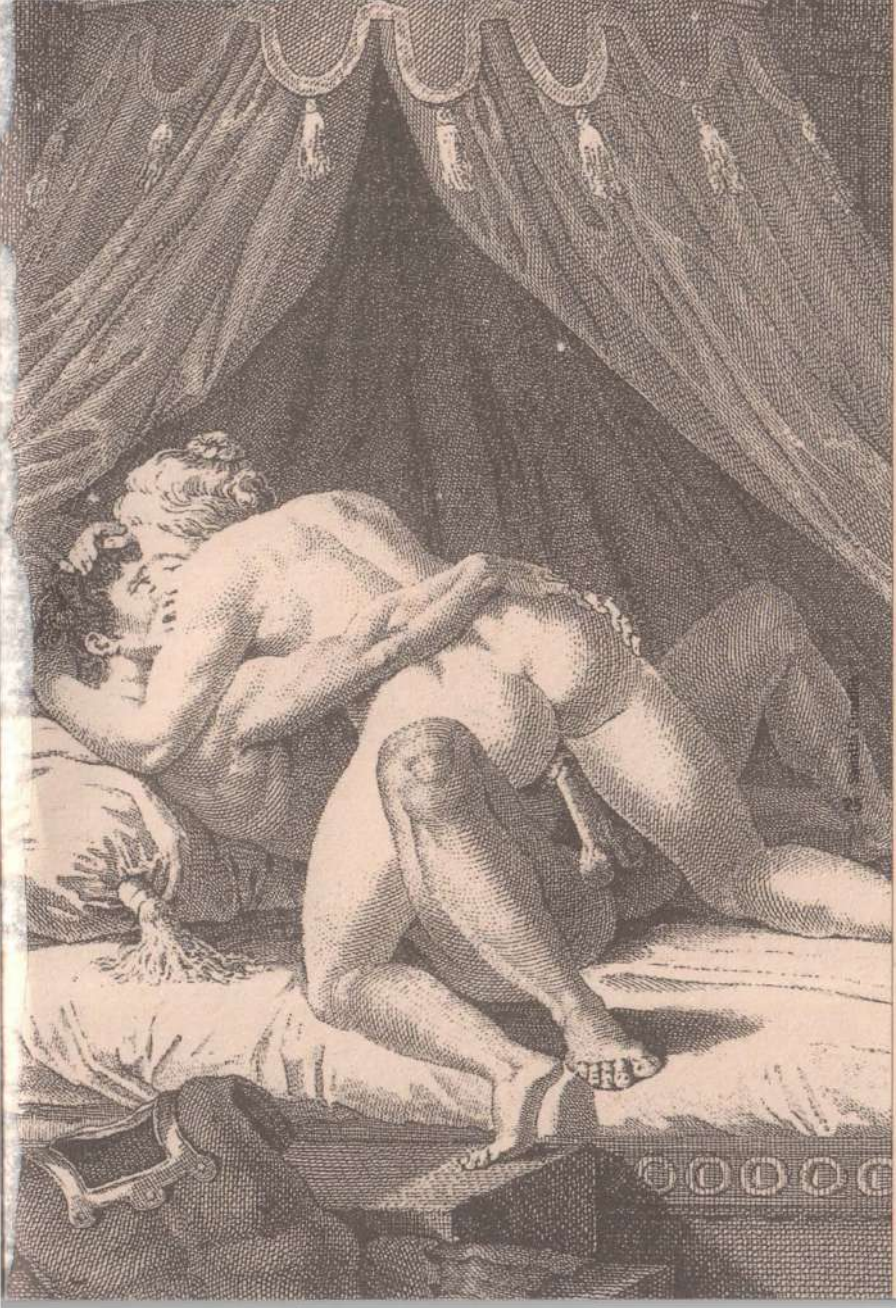
Erkek ve
kadın,
i.ö. 6. yy
sonu,
Yunanistan

rumda yakalanmayı budalalık saydıklarını anlatmaktadır. Budalalık, Yunanlıları ve tanrılarını gülmekten kırıp geçiren ve hoşgörülle karşıladıkları bir haldir; —insanlık hali de denilebilir.

Bir başka yorum, antik dönemde Yunanlıların yasal olmayan cinsel ilişki kurmayı doğal karşıladıklarıdır. Hepheistos'un eşiyle aşğını *uygunsuz vaziyette* yakalayarak, onları o *vaziyette* tutmak için üzerlerine ağ atması ve sonra da öteki tanrıları çağırmasının nedeni, gayrimeşru ilişki kuran eşi ile sevgilisini *teşhir etmek/aşağılamak*, belki de cezalandırılmalarını sağlamaktır.

Ancak, çağrılı tanrılar Hephaistos'un emeline nail olmasından yana herhangi bir davranışta bulunmak yerine, gayrimeşru ilişkiye girenlerin yakalanmış oluşlarını gülünç bulup onları alaya almaları antik dönemde Yunanlıların cinsellik konusunda ne denli *geniş mezhepli* olduğunu da sergilemektedir.

Savaş tanrısı **Ares** ile birleşmesinden üç çocuğu olur **Aphrodite**'in: **Phobos** (=bozgun), **Delmos** (=korku) ve **Harmonia** (=ahenk, uyum). Çocuklarının adları, kişiliğinin hem olumlu, hem de olumsuz yanları olduğunu, çelişkiler taşıdığını ortaya koyar. Bir yandan güleryüzlü, gönül çelendir; öte yandan öfkeli, kinci. Kızdıklarından öc alır. Cezaları acımasızdır.

Yalnızca **Ares** ile cinsel ilişki kurmakla kalmamıştır elbette **Aphrodite**! Kimi söylencelere göre, tanrıların habercisi, öykücü, falcı, palavracı tanrı **Hermes**'le de yatmıştır.

Tanrıların habercisi, öykücü, falcı, palavracı bir tanrı oluşunun ötesinde **Hermes**, hırsızlık, parasal ilişkiler, tecim, şans, uyku ve düş tanrılığı işlevini de yüklenmiştir. Antropologlar, **Hermes**'i, en üçkağıtçı tanrı olarak kimliklendirmektedir. Günümüzde hâlâ inanılıyor olaydı kendisine, çağdaş sanat ve psikoanaliz alanında etkili olacağı öne sürülmektedir.

Hermes ile birleşmesinden Uranos'lu (göğün kızı) **Aphrodite**'in **Eros** (=arzu); **Dione**'nin kızı **Aphrodite**'in **Anteros** (=nefret) adlı çocukları olur. Bu adlar da, **Aphrodite**'in kişiliğindeki gelişmeleri vurgular. Kökünde, **Eros** (Roma'da **Amor**), çok eski zamanlardan beri, birleşme ve üremeyi sağlayan *aşk tanrısı* olarak vardı.

Ancak, sonraları uydurulan söylencelerle, **Eros**, elinde bir okluk ve yayla dolaşıp kanatlı, muzip bir çocuk biçimine sokulmuş, bu biçimiyle gelmiştir bugünlere. Artık bir tanrı değil, bir *cindir*. Okunu kurbanının yüreğine saplar. **Eros**'un oku saplanan kişi (tanrı ya da ölümlü) aşık olur. **Eros** ya da Roma'daki adıyla **Cupido**, çok zaman da annesi **Aphrodite**'ten alır buyruğu. **Aphrodite**, kimi zaman ödüllendirmek ama, çok zaman cezalandırmak istediği kişilere okunu saplamasını ister **Eros**'tan.

Yunan mitolojisine sonradan girmiş olan Anadolu'lu (Lampsakos/Lapsekili) bağ-bahçe, kır tanrısı **Priapos**'u da **Aphrodite**'in doğurduğu benimsenmiştir.

Pompei
duvarlarından
Erosu
betimleyen bir
fresk

Sağ sayfada;
Kutsal Phallus,
İ.S. 1 yy,
Pompei

Yamru yumru, *phallosu* (erkeklik organı) neredeyse boyu kadar olan **Priapos**, kimi kaynaklara göre **Aphrodite** ile **Adonis**'in oğludur; kimi kaynaklara göre ise **Zeus**'tan değildir. **Aphrodite** denli güzel bir tanrıçayla **Zeus**'un yatmış olmaması olanaklı mı!?.

Aphrodite tanrıların tanrısı **Zeus**'tan gebe kalınca, **Zeus**'un karısı kışkanç **Hera**, *ya doğacak çocuk anası denli güzel olursa* diye korkuların en dehşetlisine kapılmış doğal olarak. Önlemini almış: **Aphrodite**'in karnına kem göz koymuş. Böylece, çocuğun sakat doğmasını sağlamış. **Priapos** koskocaman bir *phallosla* doğmuş. Annesi, utancından, ne yapacağını şaşırmış. Öteki tanrılar görmesinler diye çocuğu kırlara bırakmış.

Çobanlar bulup büyötmüşler **Priapos**'u. Bu arada, erkeklik organına tapınılır olmuş. Kır tanrısı diye bilinir oluşu bu yüzden.

Burada bir saplama yaparak Hinduizmin baştanrılarından biri olan **Şiva**'ya nasıl tapınıldığından söz edilmelidir. Sanskritçe *muhteşem/görkemli* demek olan **Şiva** hem iyi tanrıdır, hem de kötü. Yıkar da, yapar da. Hem iyilik yapar, hem de öc alır. Eşi çeşitli adlar taşır: **Durga, Kali, Parvati, Sat, Uma** diye anılır. Kimi zaman, baştanrıça **Şakti** ile eşleştirilir. Bu ikilinin **Ganeşa** ve **Skanda** adı verilmiş iki oğulları vardır. **Ganeşa** fil başlıdır, **Skanda** ise 6 başlı.

Şiva tapınaklarında *lingaya* tapınılır. *Linga*, sanskritçede *im* (işaret) ve/ya da *ayırıcı simge; model; patern* demektir.

Pirapos'u
betimleyen bir
antik çağ
yonutu

Sağ sayfada:
Phallus'unun
ağırlığını ölçen
Priapus, Villa
dei Vetri, İ.S. 1
yy, Pompei

Tanrı Şiva'nın
ayırıcı
simgesinin
erkeklik
organı
oluşunun
nedeni ise
üreme
gücünün
kendisinde
kişileşmiş
olmasıdır.

Yani, *linga* Tanrı Şiva'nın simgesi *erkeklik* organıdır. Tanrı Şiva'nın ayırıcı simgesinin erkeklik organı oluşunun nedeni ise üreme gücünün kendisinde kişileşmiş olmasıdır. Dolayısıyla, Hindistan Şiva tapınaklarında *lingaya* tapınılır. Öte yandan, baştanrıça Şakti'nin simgesi olan *yonı*, genelde dik duran bir *linga* figürünün içinde yer alır. *Linga* yaratmanın simgesi, *yonı* ise üretmenin, doğurmanın simgesidir. Böylece *linga* ve *yonı* erkek ve dişi bütünlüğünü ve parçalanamazlığını anlatır. Erkek ile dişinin birlikteliği varolmanın temelini oluşturur.

Kimi araştırmacılara göre, *lingaya* tapınma Hindistan'da ilkçağda da yürürlükteydi. Şivacılığa göre, varolmanın süregidişi erkek ile dişinin birlikteliğinin/ilişkisinin süregitmesine bağlıdır. (Ki, değildir denilebilir mi? Belki de, daha ilerdeki yıllarda, yapay dölleme, tüp bebek, vb. yöntemlerinin daha da gelişmesi sonucu tensel birleşme, yüzyüze cinsel ilişki zorunluğu ortadan kalkacak, kim bilir?)

Dönelim, *fallusu boyundan büyük Priapus'a*: Kimi kaynaklara göre, **Priapos** ile **Hemaphroditos** eştir. **Hemaphroditos** ise **Aphrodite** ile **Hermes** aşkının meyvesidir.

Şiva tapınaklarında
lingaya tapınılır.
Linga, sanskritçede
im (işaret) ve/ya da
ayınca simge;
model; patern
demektir.

Kimi söylence yazarları, iki tanrının Kazdağı-
nın (İda dağı) tepesinde seviştiklerini, bu seviş-
meden doğan çocuğa iki tanrının adının verildiği-
ni ve çocuğun dağ perileri(*nymphaları*)nce büyü-
tıldüğünü yazmışlardır. Bir bölümü ise, *Halikar-
nassos* (bugünkü *Bodrum*) kentinin batısındaki
Salmakis (bugün *Bardakçı*) koyunun iki yanında
biri tapınak bulunduğunu, tapınaklardan birinin
Hermes'in, ötekinin **Aphrodite**'in olduğunu, iki

tanrının burada sevişmeleri sonucunda doğan çocuğa da baba ve ananın adlarının verildiğini anlatmışlardır.

Burada bir ayraç açarak, **Hemaphroditos** ile ilgili bir başka söylenceyi aktaralım: Bu çeşitlemeye (versiyona) göre, henüz insanın yaratılmadığı dönemde, **Hermaphrodites** adında iki yüzü, iki çift kanadı olan, koskocaman garip ve kendi kendine yeterli bir yaratık varmış.

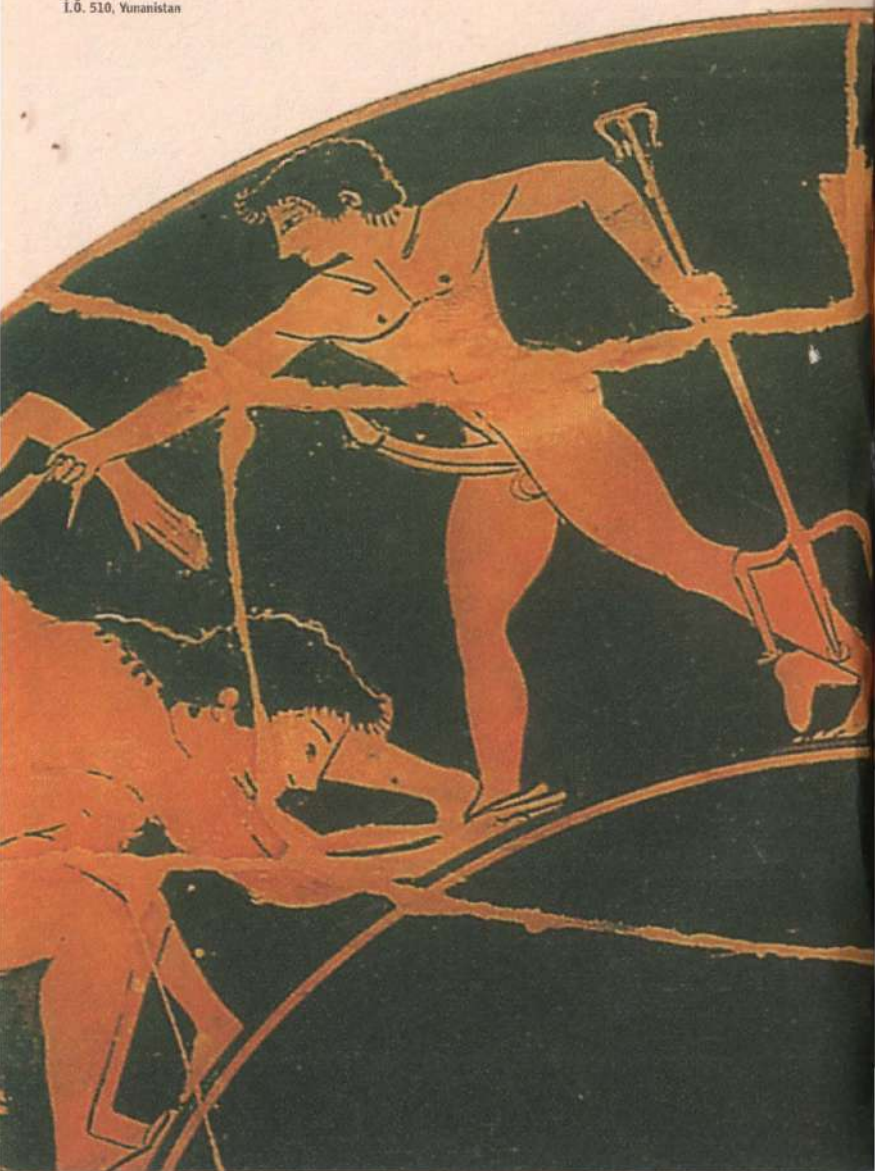
Tanrılar, bir yaratığın kendi kendine yetmesini bir türlü içlerine sindiremezlermiş. Duydukları öfke, günün birinde, **Hermaphrodites**'i ikiye ayırmalarına, bir başka anlatımla, birbirini tamamlayan iki parçaya bölmelerine yol açmış.

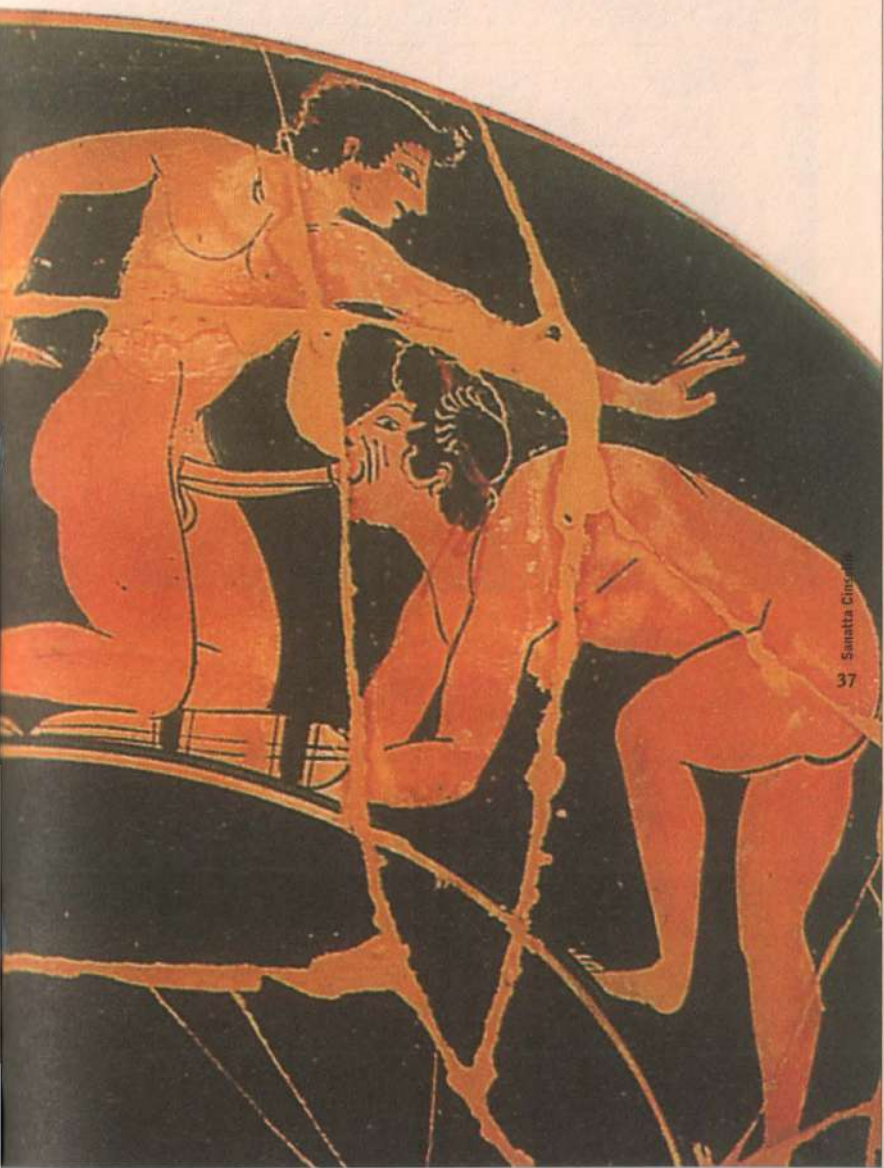
Böylece, bugün birine *kadın*, birine *erkek* dediğimiz iki ayrı beden ortaya çıkmış. **Seks** sözcüğü de bu ayırmayı anlatıyor. Latince *bölme*, *ayırma* anlamına gelen *secare* sözcüğünden türetilmiş. O gün bugündür bölünen, birbirinden ayrılan *bedenler* birbirilerini tamamlamak için bir araya geliyor, birleşiyorlar. İkisi birbirinden ayrımlı oldukları için, bir araya gelip birleşince bir biyolojik tamamlanma gerçekleşiyor her şeyden önce.

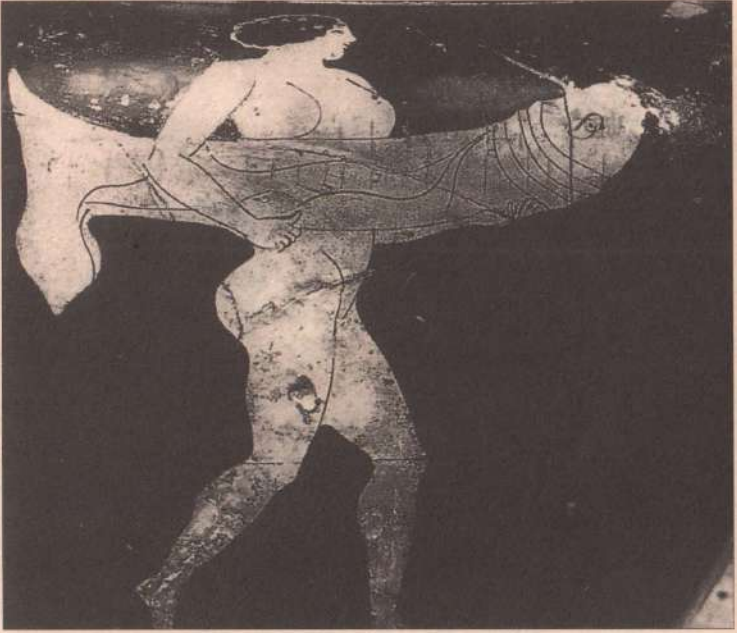

Pirapos'u betimleyen
bir antik çağ
kabartması

Sodomy (oğlanlık), fellatio ve
sado-mazoizm, toprak bardak,
İ.Ö. 510, Yunanistan

Phallus
taşıyan kadın,
İ.Ö. 470,
Yunanistan

Ayracı kapayıp sürdürelim:

Aphrodite yalnızca tanrılarla ilişki kurmamıştır. Ölümlülerle de kurmuştur. Nitekim, sevgililerinden **Ankhises** bir ölümlüdür. Troya kral soyundan Asrakos'un oğludur.

"Canavarların anası, binbir pınarlı" Kazdağının(İda dağının) eteklerinde sığırlarını otlatan **Ankhises**'i gören **Aphrodite** delikanlıya aşık olur ve İda dağına iner. Phrigyalı/Frigyalı bir genç kız kılığına girerek çıkar **Ankhises**'in karşısına. Güzeller güzeli tanrıçaya vurulmayıp ne etsin **Ankhises**?! Sevişirler.

Aphrodite, sevgilisinin yanından ayrılmadan önce, kendisinden bir çocuk doğuracağını, **Aineias** (Roma'da **Aeneas**) adını taşıyacak oğlunu büyütmek için dağ perilerine (*nymphalara*) vereceğini, beş yaşına geldiğinde babasına tanıtacağını ve çocuğu kendisinin doğurduğunu hiç kimseye açıklamamasını, açıklarsa **Zeus**'un hışmına uğrayacağını söyler **Ankhises**'e.

Gelgelelim, içkiyi fazla kaçırdığı bir gün, **Ankhises** tanrıçayla yattığını söyler ve **Zeus**'un hışmına uğrar. Çarpılır. Bir rivayete göre total kalır, bir rivayete göre kör olur.

Yasal olmayan cinsel ilişki, bu ilişkiden doğan çocuk(lar), gayrimeşru çocukları gizlemek, gayrimeşru cinsel ilişkilerin duyulmamasını sağlamak için tehditte bulunmak, şantajla başvurmak, açıklayanı cezalandırmak...

Bugün yaşananlar, antik dönemde de *ayniyle vaki!*.. **Zeus**'un **Ankhises**'e ceza vermesi, **Aphrodite**'nin babası olduğu için midir, yoksa kendisinin de yatmış olduğu güzellik tanrıçasını kışkandığı için mi?..

Aphrodite vurulduğu **Ankhises**'i elde etmek için İda dağına indiğinde, kendisini gören ormandaki hayvanların fundalıklarda çiftleştikleri anlatılır.

Amphora, Erotik kompozisyonlu, i.ö. 5 yy, Yunanistan

Bu, **Aphrodite**'in bir ana tanrıça, bereket tanrıçası ve "hayvanların efendisi" olduğunu vurgular. **Adonis** ile ilişkisi de doğanın bereketiyle ilgili olarak oluşturulmuş bir söylencedir.

Myrrha ya da **Smyrna**, ya Suriye Kralı Theias'ın ya da Kıbrıs Kralı Kinyras'ın kızıdır. **Aphrodite**'in lanetine uğramış, kendi babasına aşık olmuştur. (Bugün bu tür ilişkiye ensest ilişki deniliyor.) Dadısının da yardımıyla on iki gece babasının yatağına girmiş, onunla sevişmiş ve son gece hamile kalmıştır. Son gece, babası yatağındaki kadının kendi kızı olduğunu öğrenmiş, girdiği günahı temizlemek amacıyla kızını öldürmek istemiş, kılıcını çekerek üstüne yürümüştür. Kızın haline acıyan tanrılar, **Myrrha**'yı bir mür ağacına, ya da *mersin* ağacına çevirerek babası-

nın elinden kurtarmışlardır. Aradan bir süre geçtikten sonra ağacın kabuğu çatlar, güzeller güzeli bir erkek çocuk doğar ağacın gövdesinden: **Adonis**.

Aphrodite bayılır **Adonis**'e. Büyütmesi için yer altı tanrıçası **Persephone**'ye verir. Ne var ki yer altı tanrıçası da vurulur çocuğa ve **Aphrodite**'ye geri vermeye yanaşmaz.

İki tanrıça arasında kavga çıkar. Sonunda, **Zeus** girer araya. Çocuğun 4 ay **Aphrodite**'in, 4 ay **Persephone**'un yanında, 4 ay da istediği yerde

Yataktaki
ağıklar, İ.S.
1 yy, Villa
del Vetil,
Pompei

kalması kararını verir. **Adonis**, kendi seçimine bırakılan 4 ayı da **Aphrodite'in** yanında geçirmeyi yeğler.

Günümüzde kendisinden küçük erkeklerle ilişkiye giren kadınlara ağır cezalar verildiği haberleri günlük basın-yayın organlarında sık sık yer alıyor. Bu tür ilişkilerin bugünün modern sınıfl toplumlarına özgü olduğu, bugünün sosyo-ekonomik yaşamının yarattığı sıkıntılar dolayısıyla bireylerin içine düştükleri ruhsal bozukluğun bir sonucu olduğu sanılmıyor. Bin yıllardan beri bu tür cinsel ilişkiler kurulageliyor.

Roma'da **Aphrodite'in** adı **Venüs** olmuştur. Kökende, **Venüs**, eski bir Latin tanrıçasının adıdır. Ve bu eski Latin tanrıçası meyve bahçelerinin koruyucusu idi. Önem kazanması Yunan mitolojisindeki **Aphrodite'le** eş tutulmasından sonradır.

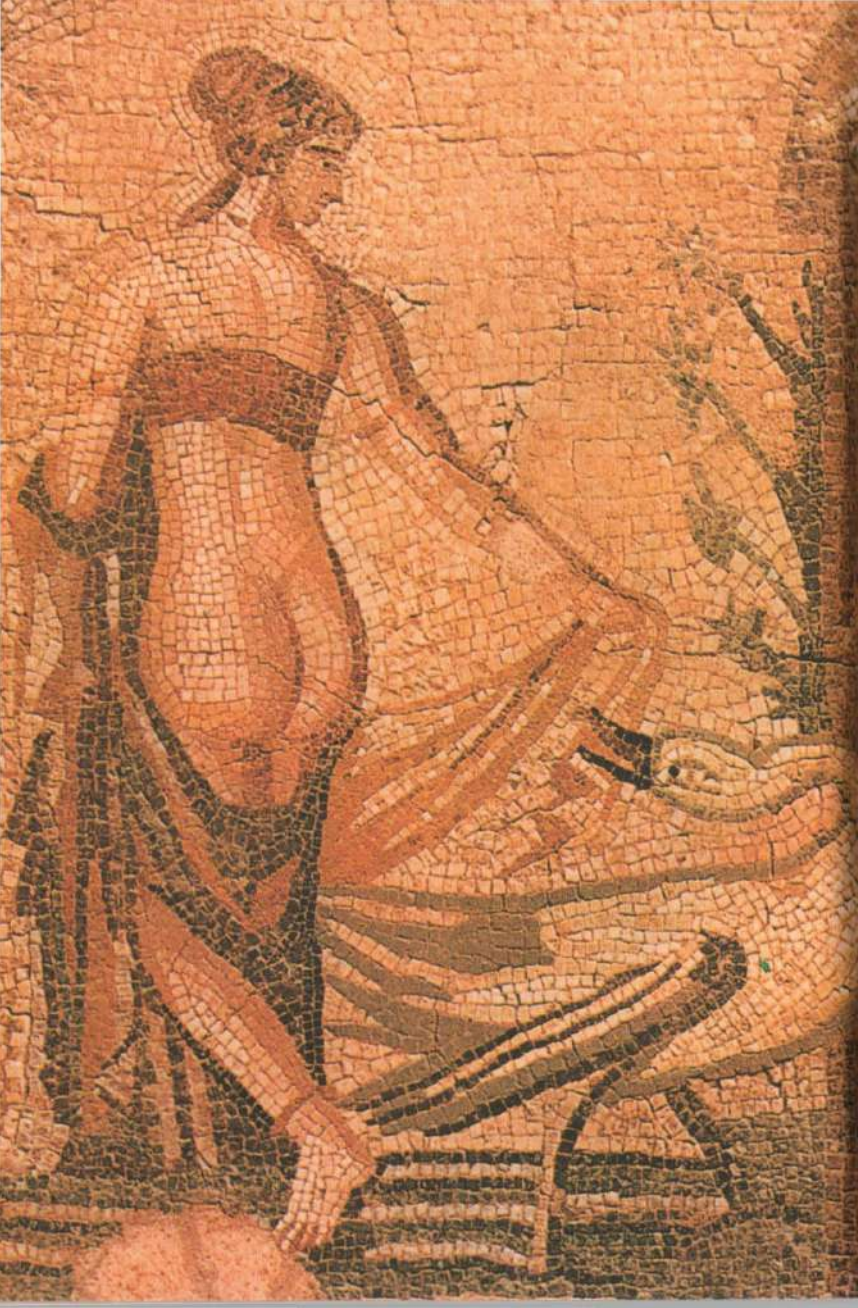
Antik dönem söylencelerinin cinsellikle ilgili öyküleri, elbette, yalnızca **Aphrodite'e** ilişkin değildir. Hemen hemen mitolojinin bütün kahramanları hakkında cinsellikle ilgili öyküler vardır. Ama, özellikle tanrıların tanrısı **Zeus'un** (Roma'da **Jüpiter**) önüne çıkan bütün güzel tanrıçaların ve/ya da ölümlülerin koynuna girdiği, ve de bu güzellerin koynuna girebilmek için ne dolaplar çevirdiği ballandıra ballandıra anlatılmıştır.

Üç ayaklı
terracotta
tekniginde
yapılmış toprak
kap, İ.Ö. 6 yy,
Yunanistan

Satir'i elindeki sopayla geri iten
kadın, İ.Ö. 480, Yunanistan

Örneğin, **Zeus**, Aitolia Kralı Thestios'un kızı, Sparta Kralı Tyndareos'un karısı **Leda**'yı kuğu kılığına girerek baştan çıkarmış, bu aşktan iki çift ikiz doğmuştur. (Bu gayrimeşru çocuklar İtalyancada *putti*, İngilizcede *rüzgar-çocuğu* (*wind-child*) adıyla anılıyor.)

Herhangi bir erkekle cinsel ilişkiye girip de tahtını ele geçirebilecek bir çocuk doğurmasın diye babasının yeraltında tuçtan bir odaya kapattığı **Danae**'nin koynuna damdan bir altın yağmuru olarak sızmıştır. **Europa**'yı boğa kılığına girerek kaçırmıştır. Karısı **Hera** (Roma'da **Juno**) adına yapılmış tapınağın rahibelerinden biri olan **Io**'yla (karısı farkına varmasın diye) bir bulut olup ilişki kurmuş, ancak **Hera**'nın üstlerine geldiğini haber alınca zavallı güzel rahibeyi bir ineğe dönüştürmüştür. (Önceki satırlarda güzellik tanrıçası **Aphrodite** ile de yattığına ve tanrıçanın bu birleşmeden **Priapus** adlı bir çocuk dünyaya getirdiğine de değinildi.)

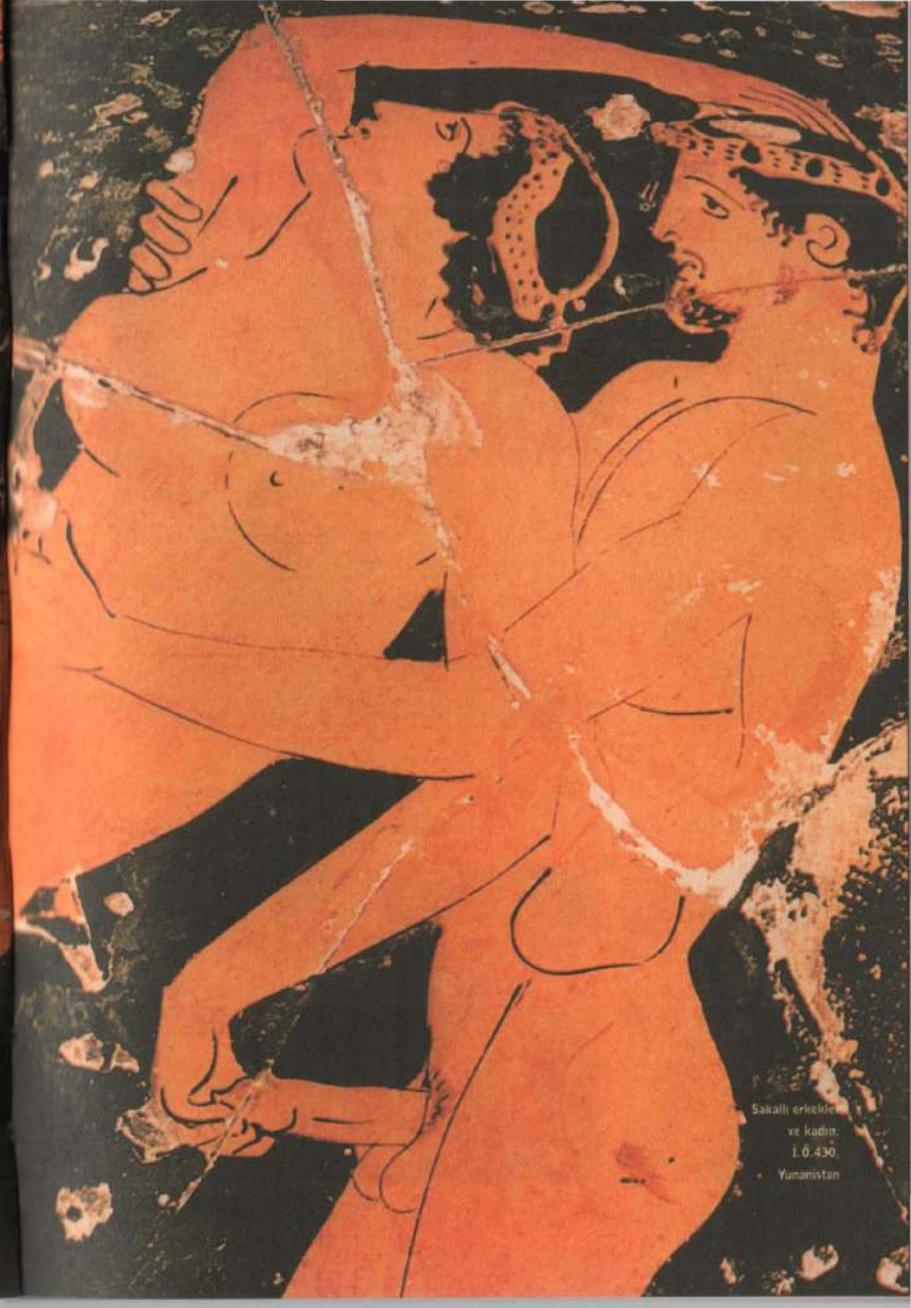
Bir kıtaya adını vermiş **Europa**'yı kaçıran tanrılar tanrısı **Zeus**'tur.

Bir ilkbahar sabahı **Europa** arkadaşlarıyla birlikte deniz kıyısına gitmiştir. Her birinin kolunda birer sepet vardır. Çiçek toplayacaklardır. Gökteki sarayından yeryüzünde olan biteni izlemekte olan **Zeus**'un gözü, arkadaşlarıyla eğlenmekte olan **Europa**'ya takılınca, **Aphrodite**'nin sözü üzerine **Eros**'un kalbine sapladığı okun da etkisiyle, akli başından gitmiştir. Hemen bir *boğa* kılığına girip deniz kıyısındaki çiçek tarlasına inmiştir.

Mosaik,
Leda ve
kuğu, İ.Ö. 3
yy, Kıbrıs

Erotik grup,
İ.Ö. 480,
Yunanistan

Sakallı erkekle
ve kadın.
I.Ö.450.
Yunanistan

Europa, boğayı görünce, tıpkı arkadaşları gibi, hemen yanına gitmiş okşayıp sevmeye başlamıştır boğayı. Boğa ise hemen eğilmiş, adeta sırtına çıkmasını istemiştir **Europa**'dan. **Europa** ve arkadaşları bu daveti olumlu karşılamış, boğanın sırtına tırmanmaya girişmişlerdir. Gelgelelim, **Europa** sırtına biner binmez, ötekilerin binmesine izin vermeden, yıldırım hızıyla koşup denize girmiştir boğa. Yürüdükçe sular iki yana açılmıştır. Antik ozanların yazdığına göre, deniz tanrıları *Nereid'ler*, borularını çalarak *Triton'lar* ve **Zeus**'un kardeşi deniz tanrısı **Poseidon** da çifte eşlik etmişlerdir.

Gide gide Girit adasına varmışlar ve **Zeus** kimliğini açıklamıştır **Europa**'ya, kendisine aşık olduğunu söylemiştir. Sevişmişler ve **Europa**'nın **Zeus**'tan çocukları olmuştur. Tanrılar tanrısının sevgisini kazanan **Europa**'nın ünü bütün dünyaya yayılmış ve adı bir kıtaya verilmiştir.

Danae, Argos Kralı **Akrisios**'un kızıdır. **Akrisios**, kardeşi **Proitos** ile daha annesinin karnındayken kavgaya başlamış, doğup büyüdükten

Solda;
Satir, İ.Ö. 5 yy.
Yunanistan

Sağda;
Erkek ve kadın,
İ.Ö. 6 yy,
Yunanistan

Sağ sayfada;
Erkek ve kadın,
İ.Ö. 500,
Yunanistan

sonra **Argos** tahtı için kardeşiyle savaşmayı sürdürmüştür. Sonuçta, tahtı değilse bile **Argos**'u paylaşır iki kardeş. Ancak, **Akrisios**'un oğlu olmaz. Erkek mirasçısı olmadığına göre, ilerde ne olacak diye *Delp-hoi* tapınağındaki kahinlere danıştığında, kendisine, kızı **Danae**'dan olacak erkek torununca öldürüleceği söylenir.

Akrisios, bu durumda kızını öldürmeyi geçirir içinden ama, tanrıların gazabına uğramaktan korkar. Ne yapması gerektiğini düşünür uzun uzun.. Sonuçta, bir erkekle karşılaşp cinsel ilişkiye girerek hamile kalması tehlikesini önlemek için yeraltında yaptırdığı bir tunçtan odaya kapatır kızını. Odanın damında içeriye hava ve ışık girmesi için küçük bir delik bırakır. İşte o delik, tanrılar tanrısı ve çapkınlar çapkını **Zeus**'un bir altın

Priapos'un
Andromeda'yı
kurtarışını konu
alan mozaik,
eski Bizans'a ait,
İ.Ö. 6-7 yüzyıl.

Danae'yi
betimleyen
keramikten
antik yunan
vazosu

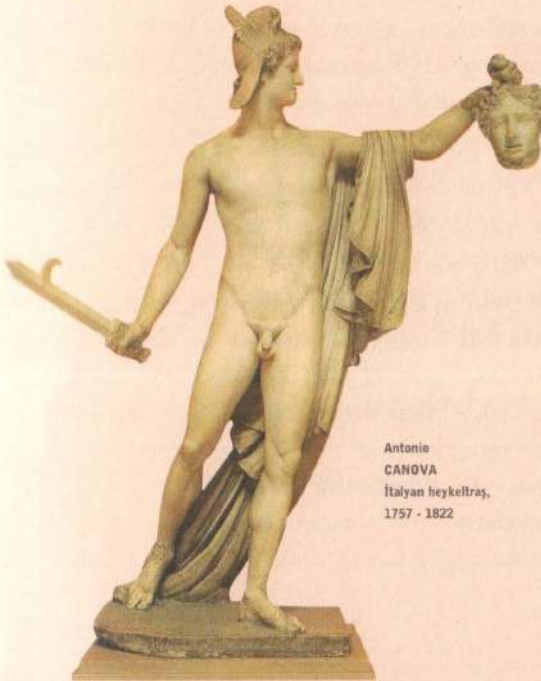

yağmuru olarak odaya sızıp **Danae**'nin koyununa girmesine ve onu hamile bırakmasına yeter. Bu birleşmeden **Perseus** doğar. **Akrisios**, bu kez, kızı ile torununu bir sandığa koyarak denize atar. **Serphos** adasına sürüklenen sandığı balıkçı **Diktys** ('Ağ') bulur ve **Danae** ile oğlunu koruması altına alır. (Öykünün, kutsal kitaplara geçecek *Musa'nın bulunuşu* öyküsüyle benzerliği gözden kaçırılmamalı. Bilindiği gibi, Musa bir sepete konularak Nil Nehrine bırakılmış, sepet bir balıkçı ağına takılmıştır.)

Sonrasında, balıkçının üvey kardeşi **Polydektes**, **Danae**'ye aşık olur. O sırada **Perseus** büyümüştür. **Polydektes**, **Perseus**'u ortadan kaldırmak için çare düşünür. **Perseus**'dan çirkin yüzlü ve yılan saçlı üç **Gorgo**dan biri olan ölümlü **Medusa**'nın başını getirmesini ister. Macerayı seven **Perseus**, **Athene** ve **Hermes**'ten üç büyülü nesnenin yerini öğrenip bunları edinir.

Üç büyülü nesne bir koruyucu başlık, bir çuval ve **Perseus**'un uçuşmasını sağlayacak kanatlı sandaletlerdir. Sandaletlerini giyip **Medusa** ve kız-kardeşlerinin bulundukları yere varır. *Gorgolar* uyumaktadır. Bakan taş kesildiği için **Medusa**'ya kalkanından bakar **Perseus** ve **Hermes**'in verdiği kılıçla kafasını keser.

Kesik başı çuvala koyar, büyülü başlığı giyerek öteki *Gorgoların* intikamından korunur ve **Medusa**'nın ölmek üzereyken at kılığındaki **Poseidon**'dan hamile kalarak doğurduğu **Khrysaor** ve **Pegasus** adlı iki kanatlı attan ikincisine binerek oradan ayrılır. Dönüşü sırasında, *Aithiopia/Etyopya*'nın üzerine geldiğinde aşağıda bir şeyler olduğunu görür. Çok genç ve güzel bir

Antonia
CANOVA
İtalyan heykeltıraş,
1757 - 1822

Perseus ve
Andromeda;
Rubens

kız elleri ayakları bağlanmış olarak bir canavara kurban edilmek üzeredir. Kıza âşık olur **Perseus** ve kurtarmaya karar verir (doğal olarak).

Genç, güzel, masum bir kızın gökten gelen bir kahramanca kurtarılması ilgi çeken bir *masal*dır ve o gün bugündür yeni yeni çeşitlemeleri anlatılagelmiştir/yaşanagelmiştir.

Perseus'un kurtardığı genç kız Etyopya kralı **Kepheus** ile güzel **Kassiope**'nin kızı **Andromeda**'dır. Söylenceye göre, **Kassiope** kendini çok çok güzel bulmaktadır. O denli ki, deniz tanrıçalarından daha güzeldir. Deniz tanrısı **Poseidon** çok kızar **Kassiope'ye**, Aithiopia (Etyopya)'yı sel altında bırakır. Bununla da yetinmez, bir deniz canavarını musallat eder başına.

Selinus (Selinunte),
ca 560-550 BC,

Bir değişik öyküye göre, **Kassiope** kızı **Andromeda**'nın güzelliğiyle övünür. Öylesine över ki kızının güzelliğini, **Kassiope**'ye kızan **Poseidon** bir sel felaketiyle cezalandırır Etyopya'yı. Yetinmez bir de canavar salar ortalığa. Canavar ortalığı birbirine katar. Canavarı yatıştırmak için **Andromeda**'yı kurban etmekten başka bir çare kalmaz. Bir kayaya bağlanan **Andromeda**'yı canavar parçalamak üzereyken...

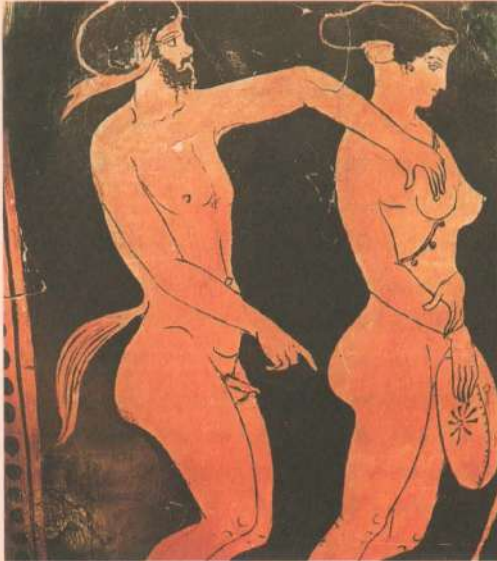
... gökten **Perseus** gelir. **Perseus** kızın annesiyle babasına kızını kendisine eş olarak vermeyi kabul ederlerse canavarı öldüreceğini bildirir. Etyopya Kralı ile karısı **Kassiope** öneriyi olumlu karşılarlar elbette. **Perseus**, canavarın üstüne iner. **Hermes**'in verdiği kılıçla, bu kez canavarın kafasını keser. Sonrasında düğün dernek kurulur.

Ne var ki, düğün sırasında **Andromeda**'nın nişanlısı ve Etyopya Kralının kardeşi (ve Andromeda'nın amcası) **Phineus** gelini kaçıır ve ilk kocası olur. **Perseus**, çuvalı açıp **Medusa**'nın başını gösterince **Phineus** ve yanındakilerin taşla dönüşmesini sağlar ve **Andromeda**'yı kurtarır. **Perseus**'un annesine eziyet eden **Polydektes**'in başına da aynı şey gelir: O da **Medusa**'nın başına bakınca taşla keser.

BİN yılların ötesinden bugüne ulaşmış öyküyü okurken, günlük gazetelerin üçüncü sayfalarında yayımlanan günümüz haberlerinden birini okurmuş gibi bir duyumsamaya kapılmadınız mı? Bugünün gazetelerinin özellikle üçüncü sayfalarında yer verilen cinsellik, şiddet ve cinayet haberlerindeki adlar, **Perseus, Andromeda, Phineus, Polydektes** değildir artık doğal olarak; ama bu adların yerini günümüz insanların taşıdıkları adlar anılmıştır. Haberlerin ana izleği ise pek değişmiş sayılamaz.

Zeus'un Danae'nin kohnuna girişiyile başlayan olayları anlatırken, tanrıların tanrısının cinsellik maceralarından (aslında değil ama) koptuk gibi oldu.

Dönüyoruz **Zeus'a**: Kıskanç, huysuz ve kinci karısı **Hera/Juno'dan** da olabildiğince çekinir **Jupiter** ya da **Zeus..** Ama, huylu huyundan vazgeçer mi?! Nitekim, Argos kralı İnakhos'un kızı, Argos kentindeki Hera tapınağı rahibesi güzeller güzeli peri (*nympha*) **Io'ya** da görür görmez aşık olmuştur **Zeus/Jupiter.**

Kadını okşayan
Satir, İ.Ö. 4.
Yunanistan

Satir ve kadın,
İ.Ö. 6 yy.
Yunanistan

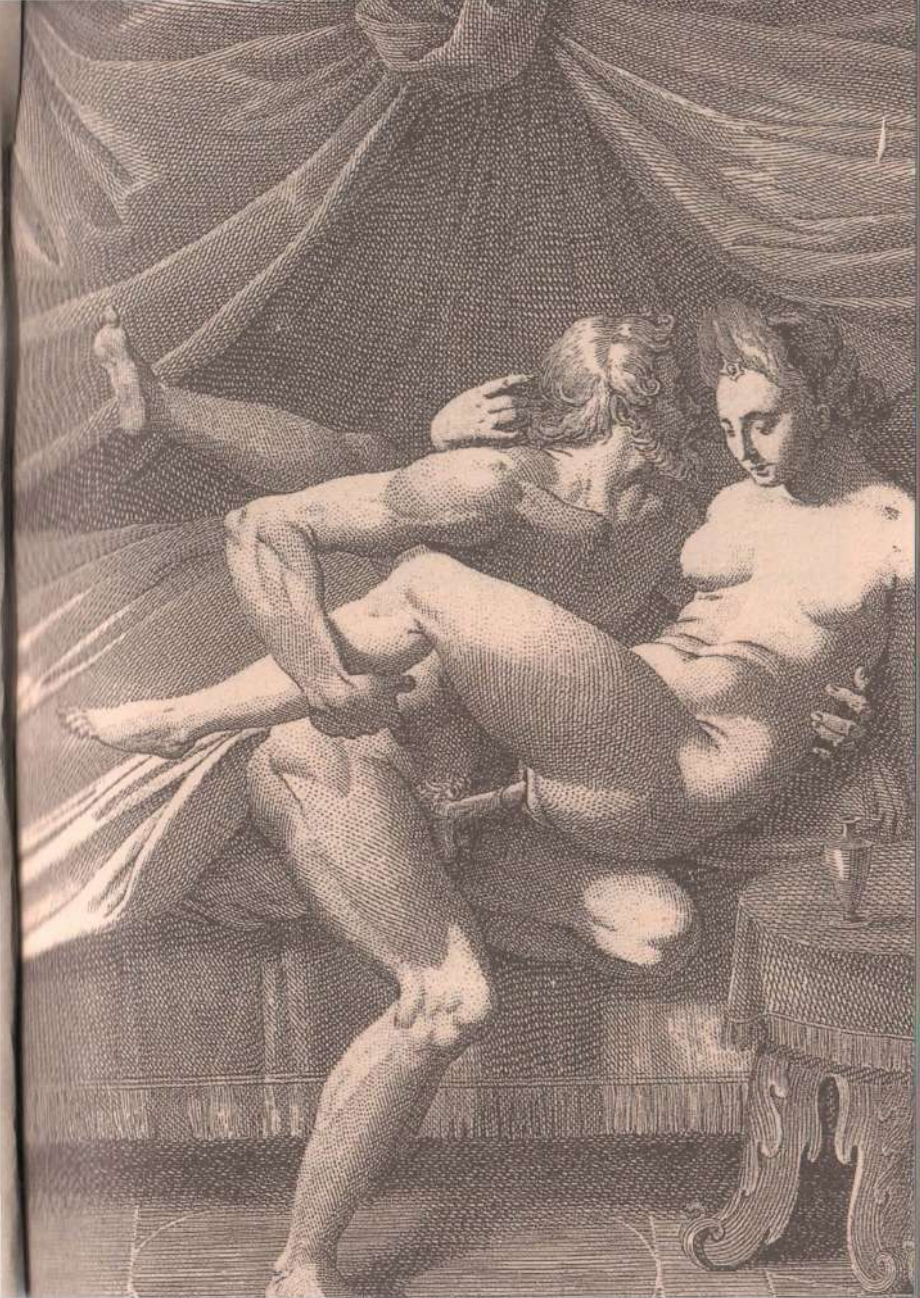

Bronz ile
kaplanmış ayna
sırtı, 4. yy
ortaları,
Yunanistan

Karısının dikkatini çekmemek için bulut olup girer **Io**'nun koynuna. Sevişirlerken, karısının geldiğini haber alır. Kızı bembeyaz bir ineğe dönüştürür hemen. Böylece, suçüstü yakalanmaktan kurtulur. Karısına yaptığı açıklamada ise, ineğin topraktan çıktığını söyler.

Sonrasında, **Juno** ineği kendisine vermesini ister **Jupiter**'den. Ve isteği olumlu karşılanır elbette. Ne var ki, kinci ve kurnaz **Juno** (ya da **Hera**) neler olup bittiğinin ayırdındadır. İneği bin gözlü gözcü **Argos**'un gözetimine verir. Bir de sinek musallat eder ki inek **Io**'nun başına, hayvancağız durduğu yerde duramaz olur. Denizler aşar, dünyayı dolaşır sinekten kurtulabilmek için. Rahat huzur bulamaz. Aştığı iki denize adını bırakır: Biri *Ion denizidir*; öteki ise, *Bosphorus*.

Erotik dans,
İ.Ö. 6 yy,
Yunanistan

Bosphorus adı *bous*=inek ve *phoros*=geçit sözcüklerinden türemiştir; *inek geçidi* demektir. Zeus'un ineğe dönüştürdüğü *Io Boğazı* yüzerek geçmiştir yani. Elbette, anlatılanlarla sınırlı değil **Zeus**'un yaptıkları. Kızı savaş tanrıçası **Athena**'yı (Roma'da **Minerva**'yı), {annesi Okeanos kızı **Metis** (ki, Yunanca anlamı, akıl, us demektir) tanrıçayı bir sineğe dönüştürüp yuttuğu için} kafasından çıkarmıştır. Daha açık anlatımıyla, Metis'i gebe bıraktıktan sonra dölüyle birlikte kendi içine almış, dolayısıyla **Athena**. **Zeus**'un beyninden doğmak zorunda kalmıştır.

Öte yandan, yalnızca tanrılar tanrısı **Zeus** değildir karşı cinsle cinsel ilişkiye girmekten kendini alakoyamayan. Deniz tanrısı **Poseidon**'un da tanrıça-

Erotik dans,
İ.Ö. 6 yy,
Yunanistan

larla, perilerle (*nymphalarla*) ve ölümlü kadınlarla yattığı ve yattığı kadınlardan çok sayıda çocuğu olduğu bilinir.

Bu çocuklardan biri de dev **Polyphemos**'tur. **Polyphemos** aşkına karşılık bulamayıp üstüne üstlük âşık olduğu perinin bir başkasıyla buluştuğunu görünce katil olur. Âşık olduğu peri de dünyalar güzeldir hani!.. O gün bugündür kendine göre bir dünya güzeline âşık olup da aşkına karşılık bulamayanlar **Polyphemos**'un izini süregelmiyorlar mı?!.

Hellespontos'ta ya da bugünkü adıyla *Çanak kale Boğazı*nda karşılıklı iki yerleşme vardır: Trakya kıyısında *Sestos*, Anadolu kıyısında *Abydos*. *Sestos*'ta bir *Aphrodite*/Afrodit tapınağı varmış. Tapınakta da bir rahibe. Adı:

Hero. *Abydos*'ta ise bir kral oğlu yaşarmış. Adı: **Leander** ya da **Leandros**. Nasıl olmuşsa olmuş, **Hero** ile **Leander** birbirlerine aşık olmuşlar. Gelgelelim, biri Boğaz'ın bir yakasında yaşıyor, öteki bir yakasında. Hoş, aynı kentte yaşasalar da bir araya gelmeleri kolay değil. Ancak geceleri, el ayak çekildikten sonra gizlice buluşabilirler belki. O da olanaksız. Çünkü aralarında deniz var...

Bir gece, **Leander** denize bakıp sevgilisini düşlerken karşı kıyıdaki tapınağın kulesinden bir meşalenin sallandığını görür. **Hero** sevgilisini çağırmaktadır. **Leander** hiç düşünmeden denize atlar, yüze yüze karşıya geçer, iki sevgili buluşurlar.

Bir gecelik buluşma yeter mi? Elbette, hayır. İki sevgili her gece buluşmaya başlarlar. Tapınağın kulesinde sürekli yanan meşale **Leander**'in kerterizidir. Koca bir yaz geçer. Kışa girilirken rüzgarların gücü artar, dalgalar hırçınlaşır, yüzmek zorlaşır.

Theseus ve
Ariadne,
İ.Ö. 6 yy,
Yunanistan

Erotik
kompozisyon
İ.Ö. 470,
Yunanistan

Satir'in
öpücüsü,
İ.S. 1 yy,
Herculaneum

Şarap
soğutucusu,
Satyr'in
eğlencesi,
İ.Ö. 470,
Yunanistan

Ne var ki, **Ferhat** nasıl dağları delmişse aşkı uğruna, **Leander** de dalgalarla boğuşup karşı kıyıya varır her gece.

Ama, bir gece, dalgalarla boğuşurken, tapınak kulesindeki ılık rüzgarın etkisiyle söner.

Leander yüzmeyi sürdürür ama, bir türlü karşı kıyıya varamaz. Sonunda yorgun düşer, dalgalara bırakır kendini, iyice sürüklenir. **Hero** sevgilisini beklemektedir. Bir türlü gelmeyince kaygılanır. Elinde meşalesi kuleye çıkar. Denizi kaygıyla tarar gözleri ama, göremez **Leander**'i. Gün ağarmak üzereyken, kuleden aşağı bakar ki,

Antoine
Watteau'nun
Apollo ve
Daphne adlı
tablosu

sevgilisinin cansız bedenı kıyıya vurmuştur. Atar kendini kuleden aşağı. Böylece cansız bedenleri son kez buluşmuş olur.

Bir dönem İstanbul Boğazındaki **Kız Kulesi**ni adı da **Leandros Kulesi** idi. Çünkü bu söylence **Kız Kulesi**ne yakıştırılmıştı. Mersin'deki **Kız Kalesi** içinde aynı söylence anlatılmıştır. O gün bugündür nice karşılıksız aşk yaşanmıştır kim bilir?!. Aşkına karşılık bulamayan yalnızca deniz tanrısı **Poseidon**'un dev oğlu **Polyphemos** mudur antik mitolojide?.

Elbette ki hayır!. *İki gönül bir olunca samanlığın seyran olduğu* doğrudur ya, taraflardan biri gönülsüzse aşkların sonu kötü gelmektedir. *Zorla güzellik olmamaktadır*. Nitekim **Apollo** ile **Daphne** (Defne) aşkının, — daha doğrusu **Apollo**'nun **Daphne**'ye aşkının öyküsü hüznü bitmiştir.

Antik söylencelerde sonu iyi bitmeyen, tanrı(lar)nın *tamamına erdirmediği* aşklar hiç de az değildir. Biri **Diana** ile **Actaeon** [ya da (Yunan) **Artemis** ile **Aktaion**] öyküsüdür.

Antik mitoloji (Eski Yunan ve Roma mitolojileri) aşk öyküleriyle doludur. Aşk öykülerinin çokluğu antik dönem insanının cinselliğe ne denli önem verdiğini, cinselliğin yaşamın önde gelen öğelerinden biri olduğunu da gösterir.

Günümüzden 2 bin 800 yıl öncesinde Yunanistan'da *soylu* Yunan gençleri Olimpiyat oyunlarında *anadan doğma* yarışıyorlardı. '*Daha güçlü, daha yüksek, daha hızlı*'yı amaçlayan bu genç ve çıplak vücutlar Yunanlı sanatçılara tanrıları çağrıştırmış olmalıydı ki, tanrıları *insan vücutlu çıplaklar* olarak betimlemişlerdir. *Çıplak insan vücudu*, tanrıların gücünü görselleştirmekte *en iyi model* olmuştur Yunan sanatçıları için.

Solda; Apollo ve
Daphne'yi betimleyen
bir duvar kabartması

Altta; Yine antik
Dönemde yapılmış
Artemis

İÖ 380
dolaylarına
tarihlenen Bir
Apulyan vazn
üstü, resimde
Aphrodite ve
Eros.

Antik Yunanda, insan bedeninin fiziksel güzelliğini anlatmak için, bugün olduğu gibi *kadın çıplak* figürleri değil *erkek çıplak* figürleri yontulmuş (ve/ ya da o günlerden bugüne ulaşabilen çok az sayıdaki örneklerde görülebildiği üzere) resimlenmiştir.

Kadın çıplak sonra sonra ilgi çekmiştir. Erkek atlet yonutları **kuros**lar, atletik güçlülüğü yansıtmak amacıyla yapılmış (yontulmuş/resmedilmiş) *çıplak* figürlerdir. Genç kız yonutları **kore**ler ise, bol kıvrımlı giysiler içinde betimlenmişlerdir.

Ancak, günümüzden 2500-2300 yıl önce yapılmış Yunan vazolarında görülen resimlerde çıplak kadın figürlerine rastlanmaktadır. Arkeolog Hatice Pamir, Antik Çağda yıkanmayı konu alan yazısında, "günümüzden yaklaşık 2500 yıl önce evlerde bulunan banyolarda, sabit veya kaldırılabilir teknelerin yerine bir pedes-tal/ayak üzerinde yuvarlak formlu kurna tipinde yıkanma kapları tercih edilmeye başladığını" belirtmekte ve "bu dönemlerde evlerde yıkanmanın yanı sıra, giderek insanların toplu halde ve ekonomik olarak yıkandıkları halk hamamları[nın]... oluşmaya başladığını" eklemektedir. Bu hamamlarda "genellikle terleme odası , kurna şeklinde ve soğuk su ile yıkanılan LOUTER veya LOBRUM, bekleme ve soyunma odası APODYTERION, yüzme havuzu MAKTH-RA ve servis odaları bulunmaktaydı." O dö-

nemlerde yapılmış Yunan vazo resimlerinde lo-uter/labrum ya da ayaklı kurnadan yararlanarak yıkanan ve makthra adı verilen yüzme havuzunda yüzen kadınlar, doğallıkla, çıplak olarak betimlenmişlerdir. (Bkz.: **Hatice Pamir:** "Antik Çağda Yıkanma: 'Bene Lava'/Sihhatler Olsun'", **Antik&Dekor**, sayı:36, s. 130-138.)

Ayrıca, kimi sikkelerin, aynaların, vazoların, parmağa takılan yüzüklerin üstünde de cinsel çağrışımlara yol açan tanrıça resimleri görülür. (Bkz. Bu sayfalarda yer alan resimler.)

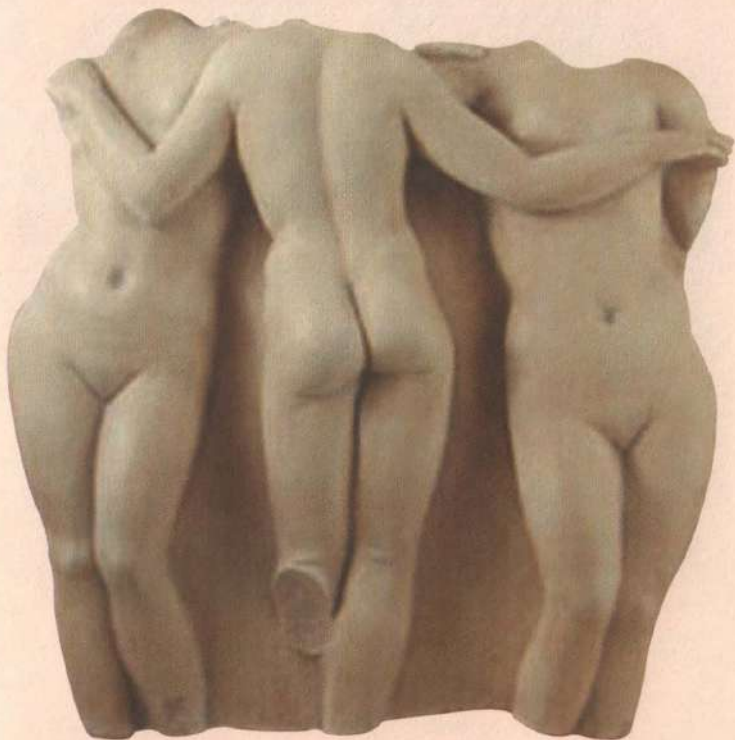
Antik döneme ilişkin Yunan vazo resmi. Gymnasiumun makthre adı verilen havuzunda yüzen kadınlar. Bu resimler İÖ 500-300 yıllarına tarihleniyor.

Ve elbette aşk tanrıçası **Aphrodite/Venüs** ile birlikte **Zeus/Jüpiter**'in karısı **Hera/Juno** ve **Zeus**'un kızı savaş ve bilgelik tanrıçası **Athena/Minerva**, — üçü birden *Üç Güzeller* diye anılırlar ve kadın bedenini önden, arkadan ve yandan (aynı anda) betimlemek olanağı veren kabartmaların, oymaların, yonutların ve resimlerin değişmez konusu olagelmışlerdir Antik dönemden beri.

İÖ 480-323 yılları arasında yaşanmış olan *Klasik Dönem*de Yunan yonutu dış etkilere arınmış ve o güne değin başka uygarlıkların hiçbirinde görülmemiş bir gerçeklikle yaklaşmıştır *çıplak beden be-*

Antik döneme
ilişkin Yunan
vazo resmi.
Louter/Labrum
adı verilen
ayaklı kurna
çevresinde
yıkanan genç
kadınlar

Antik dönemde
yapılmış Üç
Güzeller
betimlemeleri

İÖ 4. yüzyıla
ilişkin bir
yüzükte
Aphrodite
betimlemesi

timlemelerine. Anılan dönemde Yunanlı sanatçılar, mermeri, insan vücudunun kaslı yapısını ve derisinin dokusunu en ince ayrıntılarına değin gözler önüne serecek bir işleyişle biçimlendirmişlerdir.

Antik Yunan yonut sanatçıları kadını giysilerinden soyduklarında İÖ 4. yy'a girilmişti. Bu yüzyılda yapılan kadın çıplaklar, gene *ideal güzelliği* eldelemek amacını güdüyordu.

Nasıl ki, erkek çıplaklar tanrı **Apollo**'yu görselleştirmek olanağını sağlamıştı, kadın çıplak da Yunan aşk tanrıçası **Aphrodite** ya da Roma aşk tanrıçası **Venüs**'ü görsel kılmak,

tanrıçaların *ideal* görünüşlerini eldelemek olanağını sağlamıştır. Anılan tanrıçalar ve başka kadın çıplaklar Yunanistan'da (sonra da Roma'da) birdenbire son kertede popülerleşmişlerdir, doğal olarak.

İlk **Aphrodite** yonutunu yapan sanatçının Yunanlı **Praxiteles** olduğu bilinmektedir. Yunanlı usta bu yonutu Datça yarımadasının ucundaki **Knidos** kenti için yapmıştı.

Ancak, Yunan sanatçıların kadını soyamak için neden dört yüzyıl beklediklerini hiç kimse açıklayamamaktadır.

Praxiteles'in
yonuttuğu solda
maratoncu ve
yanında Hermes
ve Dionysos
heykelleri

Erkek çıplak yonutlarında yetkinliğe ulaşan, İÖ 5. yy.'da yaptığı yonutlarla, **strüktür**, **oranlama** ve **beden deviniminin** görsel anlatımıyla Yunan yonut sanatına katkılarından ötürü bugün de kutsanan **Polycleitus/Polikleitos**'un erkek çıplak yonutlarında uyguladığı **duruş** biçimi **Praxiteles**'e de örneklik ve önderlik etmiştir. Bu duruşa **'S' biçimi duruş** denilmektedir.

Romalı sanatçılarca yapılmış bir kopyası bugün **Napoli Ulusal Müzesi** (Museo Nazionale)'nde bulunan **Polikleitos**'un **Doriforus/Mızrak Taşıyıcısı** adlı yapıtında, figür, sağ adimini hafifçe öne atmış olarak yontulmuştur. Sol bacak geridedir ve hafifçe büküktür. Böylece, vücudun ağırlığı sağ bacak üstüne yüklenmiştir. Bu duruşa **kontrapost** duruş denilmektedir. Sağ kol, düz biçimde aşağı sarkıtılmış, mızrak taşıyan sol kol dirsekten bükülmüştür. Bu yonutun Arkaik dönem yonutlarına göre gösterdiği önemli ayrımların başında organik ve bölünemez bir bütün olarak gerçekleştirilmiş olması gelmektedir. Oysa, önceki dönemler Yunan yonutlarında vücut parçaları ayrı ayrı yapılıp eklenmiş gibidir.

Polikleitos'un
Doriforus /
Mızrak
Taşıyıcısı adlı
yonutu

Polikleitos, Eski Yunan yonut sanatında **kural koyucu** olarak da önem taşır. Yunan yonutunda **bütünlüğün** eldelenmesini sağlayan da O'dur. **Polikleitos**, bu bütünlüğü, vücudun parçaları arasında aritmetik bağlantılar kurarak sağlamıştır. **Kanon** diye anılan kurallarına göre, insan vücudunda, baş gövdenin yedide biri büyüklükte olmalıydı. Ayak büyüklüğü ve bacak uzunluğu da, avuç içi büyüklüğünün katları olarak hesaplanmalıydı. İki göğüs arasındaki uzaklık, göğüsten göbek çukuruna değin olan uzaklığa eşit olmalıydı.

Erotik dans,
İ.Ö. 6 yy.
Yunanistan

75

Sodomy
(oğlanlık),
fellatio ve
sade-
mazozizm,
toprak
bardak, İ.Ö.
510,
Yunanistan

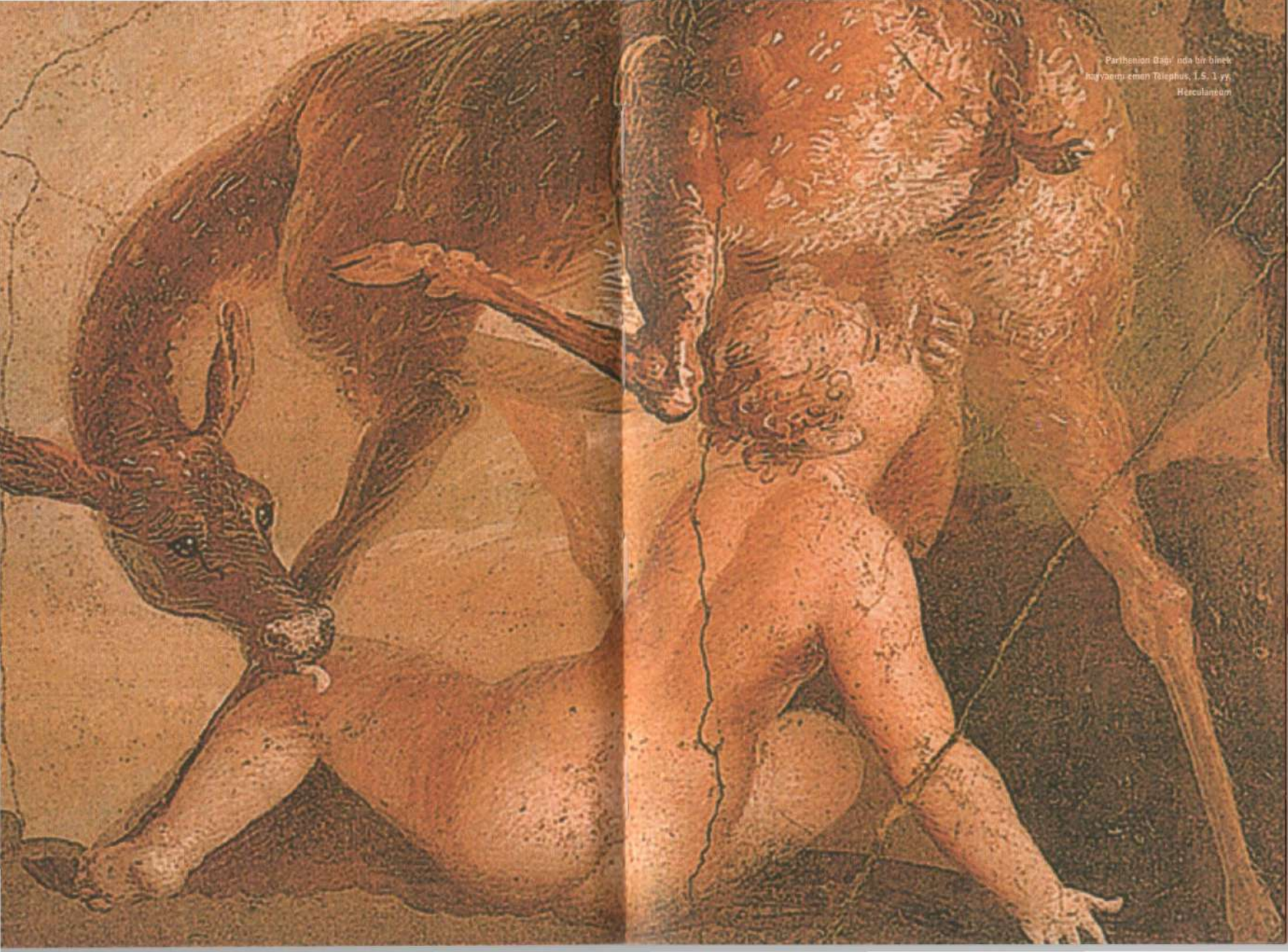
Praxiteles, atası **Polikleitos**'un erkek çıplak yonuta uyguladığı duruşu **Aphrodite** yonutuna uygulayınca, daha **şehvî iletili** bir yonut ortaya çıkmıştır. Gene, Romalı sanatçılarca bir kopyası **Vatikan Müzesi**'nde bulunan **Knidos Aphrodite**'inin **eğrileri** daha belirgin ve daha yumuşaktır. Kaslar ve kemikler bu yumuşaklığı çok az kesintiye uğratır. Ayrıca, **Knidos Aphrodite**'inin duruşu, **'S'** biçimindedir. **S biçimi duruş**, çıplak kadın yonutları (ve resimleri) için **arzu**yu dile getiren (iletan) bir duruş biçimi olarak benimsenip yaygınlaşacaktır. **Praxiteles**'in geliştirdiği 'temel formül', Yunanlı ve Romalı sanatçılarca hemen hemen hiç değiştirilmeden yıllarca uygulanagitmıştır.

Solda sayfada;
Satyr ve kadın,
İ.S. 1 yy,
Pompei

Solda;
Phallus sulayan
kadın, İ.Ö 430-
420, Yunanistan

Parthenon Qabırında bir binicinin
hayvanı zemen Telephus, 1.5. yy.
Hizculanım

Nasıl olmuştur da, **Praxiteles** bir çıplak kadın vücudu yontmuştur? Bindiği gibi, sanatçı, yaşadığı çevreden, ortamın koşullarından ve kendisine sunduklarından etkilenir ve bu etki çalışmalarına, dolayısıyla yapıtlarına yansır.

Peki, Antik dönemde cinsel yaşam nasıldı? **Mehmet Coral** "*Rahibe Fahişeler*" başlıklı bir yazısında Antik dönemdeki cinsel yaşamı şöyle özetlemiştir:

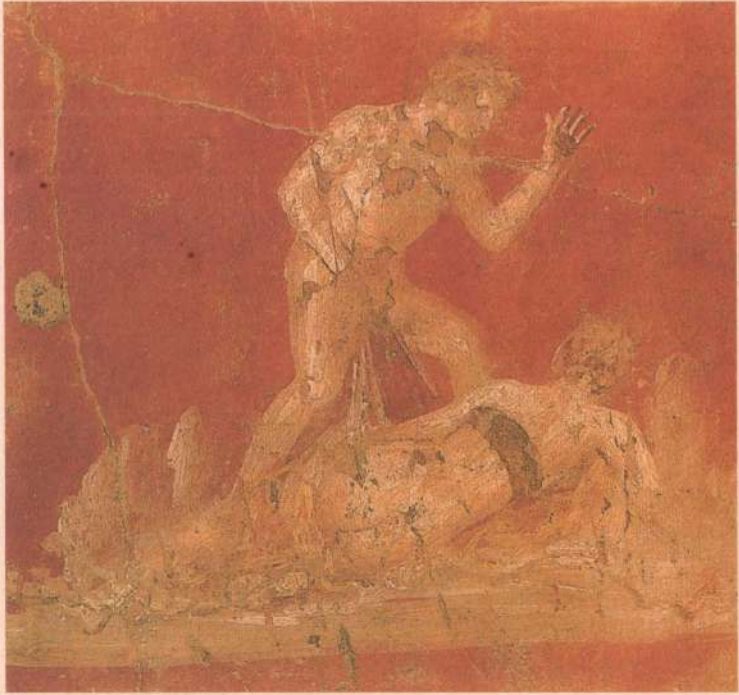
"Antik çağ uygarlığının taşıyıcı kolonları Anadolu, Helen ve Pers uygarlıklarınca dikilmişlerdi. Çoktanrılı bir inançlar bütünü içinde, toplumsal sistem 'Matriarkal' (Ana erkil) temeller üzerine bina ediliyordu. Tapınak ve kültü yaşamın özünü oluşturuyordu. Anadolu'nun ana tanrıçası 'Kibele' idi. Hayatın kaynağı, Asur'da 'İştâr', Suriye'de 'Atargatis', Babil'de 'Melitta', Fenike'de 'Astarte' adlarıyla anılırken, Ege'de 'Artemis' oluyordu. Tüm yerleşim birimlerinde yaşam tanrılara adanan tapınakların çevresinde odaklanılıyordu. Kült inançların simgelendiği bu görkemli mabetler aslında onların birçok işlevlerini tamamlayan bir yapılar topluluğunun ortasında yer alırlardı. Bu binaların ve onların varlık sebebi olan tapınağın bakımı ise büyük harcamaları gerektirirdi. Genelde, her tapınak kendini ona adanmış bir rahip ve rahibeler kadrosu tarafından yönetilirdi. Diğer hizmetler de genelde çevredeki toprak insanların gönüllü katkılarıyla karşılanırdı. Gereklili mali kaynak yine bu tarımla geçinen yöre halkından vergi olarak toplanırdı. Ancak, işin asıl ilginç yanı kendilerini ana tanrıçanın hizmetine adanmış olan genç kızların (rahibelerin) kaynak toplama yöntemi idi!..

Sodomy (oğlanlık),
fellatio ve sado-mazozizm,
toprak bardak, i.ö. 510,
Yunanistan

Boğa mezarı
üzerinden bir
fresk, i.ö. 540,
Tarquina

Tapınakların çevresindeki yerleşimlerde aileler kızlarını inançlarının bir parçası olarak tanrıçanın himaye ve hizmetine verirlerdi. Bunu kendileri için kutsal bir onur addederlerdi. Bu kızlar da tapınağın hizmetinde kendilerini para karşılığı erkeklere sunarlardı! Özellikle, Helenistik çağda 'Afrodit Tapınakları' bu kültürün merkezleri olmuşlardı. 'Tapınak Fahişeliği' böylece kurumsallaşmış ve buralarda olağanüstü maddi kaynaklar birikmişti. Kendini yaşam boyu bu biçimde tapınağın hizmetine adanmış olan kadınlara "Hierodouloi", yani kısaca 'Kutsal Hizmetkâr' deniliyordu. Bu konuda en zengin verilere antik çağ yazarlarından Athenaeus'un Deipnosophistae' adlı yapıtında rastlıyoruz.

Erotik kadeh,
İ.Ö. 470,
Yunanistan

Antik çağın Grek aleminde Hierodouloileri ile şöhrete ulaşmış en önemli kent Korintos idi. Coğrafyacı Strabo'nun anlattıklarından, bu kentin kalıntıları günümüze dek ulaşmış ünlü Afrodite tapınağındaki 'Kutsal Hizmetkârlar' sayısının 1000'in üzerinde olduğunu öğreniyoruz. Bu mabedin fahişe rahibeleri o kadar güzel, alımlı ve kültürlüydüler ki, kentin limanı her gün bu seks 'Hac'cına gelen varıl yabancıların gemileriyle dolup taşar, yaşam 24 saat devam ederdi. Bu sa-

yede Korintos çağının en zengin kenti olmuştu. Doğal olarak bu hizmeti veren Hierodouloilerin ücretleri dudak uçurtan cinsten küçük servetlere tekabül ediyordu. Ancak, ne gam! Tapınağın içinde, Aşk İlahesi'nin ayaklarının dibinde, tanrıçanın kutsal hizmetkârının kollarında yaşanan bir aşk gecesi için bu paraları harcayan kişi, maddi varlığından sıyrılıp, sevginin kanatlarında göklere ulaşmış oluyordu!

Romalı ozan 'Horasius' da herhalde bu hizmetten yararlanmak istemişti, ama maddi gücü yetmeyince daha sonra halk diline yerleşen ünlü deyişini arkadaşlarıyla içki içerken söyleyivermişti: "Non cuius homini contingit adire Corinthum!" (Korint'i ziyaret her babayiğit'in harcı değildir!)

Dünyanın en eski mesleğini tanrılar adına ifa eden bu seks işçisi rahibeler kültü yüzyıllar boyu sürdü ve tapınaklarda muazzam servetlerin birikmesine neden oldu. Bu durum giderek tapınak duvarlarının dışına da taşdı. Toplumun varsıl kesiminden insanlar genelde kendi karılarında bulamadıkları bazı özellikleri dışarda arar olmuşlardı. Onlara bu hizmeti verenlere de Grek dünyasında 'Hetairaie' deniyordu. Bu sözcük aslında yalın anlamıyla 'dost' demektir. Bu mesleği icra eden kadınlar olağanüstü güzel, bakımlı ve kursosuz bir çekiciliğe sahiptiler. Mesleğe başlamadan önce uzun bir eğitimden geçerler, sanat, müzik, dans ve yazın konularında çağlarının en önde gelen bilginleriyle aşık atarlardı.

Cinsel ilişki
varyasyonu,
İ.Ö. 500-470,
Yunanistan

Boğaz
mezarı
üzerinden
bir fresk,
İ.Ö. 540,
Tarquîna

Fiziksel ve kültürel mükemmeliyete ulaştıkları-
na inandıkları andan itibaren şöhretlerini şarap
içilip, lezzetli yemekler yenirken, felsefe ve sa-
nattan konuşulan 'Symposia' (veya bugün çok
yanlış olarak bildiğimiz şekliyle 'Sempo-
yum')larda edinirlerdi. Bu kadınlar giderek
toplum içinde de çok saygın bir yer edinirler,
biriktirdikleri olağanüstü servetlerle kendileri-

ne görkemli saray yavruları inşa ettirir, köleleri ve hizmetçileriyle prensesler gibi yaşarlardı. Onların varlığı devlet sistematığının de değışmez bir kazanç kapısının nedeni olmuştu. Yasalara göre bu saygın fahişeler devlete 'Fuhuş Vergisi' ödemek zorundaydılar. Antik çağdan günümüze değin ulaşmış kayıtlardan buna o zamanlar "Pornikon Telos" dendiğini öğreniyoruz. Bu vergiyi toplayan tahsildara da "Pornotelones" deniyordu. Kısaca, din ve cinselliğin interaktif ilişkisi devletin temel gelirini oluşturuyordu.

Satyr tarafından okyanus
kızları, I.S. 1 yy, Villa
Casalino, Pompei

Günümüze değin şöhretini korumuş en ünlü Hetarai, Praksiteles'in sevgilisi 'Phrynea' olagelmıştır. Sanat tarihinin belki de üzerinde en çok tartışılan söylencesel yontusu 'Knidos Afroditi'ne modellik eden kadın!.. Phrynea o denli ünlü ve zengin idi ki, Büyük İskender'in yerle bir ettiği Thebai kentini tüm masraflarını kendisi karşılayarak, yeniden inşa etmeyi önermişti kent meclisine. Ancak, bir koşulu vardı: Yeniden kurulacak kentin girişine altın bir levha konulacak ve üzerinde şunlar yazacaktı: 'İskender yıktı, Phrynea yeniden yaptırdı!' Praksiteles'in 'Knidos Afroditi' büyük sansasyon yaratınca, sevgilisine kendi yontusuna som altından yaptırarak, Delphoi'deki Apollo tapınağına armağan etti. Orada kralların, devlet adamlarının, tanrıların yanında gururla yer aldı.

Antik çağın en büyük devlet adamlarından biri olan Atinalı Perikles'in de ölesiye tutulduğu ve tüm ömrünü birlikte geçirdiği kadın 'Aspasya' adlı bir hetarai idi. Aristo ve Eflatun'un da bu tür 'dost'ları olduğu biliniyordu. Aradan 3000 yıla yakın süre geçmesine rağmen, görünen o ki, insanlığın mistik serüveni 'hizmeti alanlarla', 'verenler' arasında devam ediyor..." (Mehmet Coral: "*Rahibe Fahişeler*", *Radikal Cumartesi*, 8 Mayıs 1999.)

Evet, sanatçı **Praxiteles** de döneminin kibar ve kutsal fahişelerinden *Thebai'li Phryne* ile yaşamaktaydı. **Arzuyu** görselleştiren **duruşu** nasıl yakaladığını ve neden bu *formül*ün yıllarca aynı amaçlı **iletiyi** vermekte kullanılagittiğini kestirmek, bu bilginin ışığında, kolaylaşmaktadır. **Praxiteles**'in geliştirdiği *temel formül*, kendisini izleyen Yunanlı ve Romalı yonut sanatçılarınca hemen hemen hiç değiştirilmeden uygulanagitmıştır.

Klasik Dönem Yunan sanatının *güzellik anlayışı*, dönemin egemen dünya görüşleri **hümanizm** ve **idealizm**den kaynaklanmıştır. Dönemin çıplak yonutları, *den-geleriyle*, *biçim-içerik ilişkisiyle*; sanat tekniğini çok geliştirmiş, yetenekli sanatçıların *düşüncelerini* anlatmaya önem vererek gerçekleştirdikleri, özgün ve estetik açıdan doruk noktasına erişmiş yaratılardır. Ne yazık ki, asılları bugüne kalmamıştır bu yapıtların. Romalı sanatçıların yaptıkları *kopyaları* az önce belirtilen yargıya varmayı sağlamaktadır.

Rodoslu
sanatçıların yaptığı
ve 10 200 yıllarına
tarihlenen Melos
Afroditi'yi ya da
Milo Venüs'ü

Halikarnas Balıkçısı

Knidos Aphrodite'inin İstanbul'a getirildiğinden de söz ediyor. Ayrıca, Antik Dönem sonrasındaki cinsellik ve ayıp anlayışı hakkında da ipuçları veriyor. Şöyle yazmıştır **Halikarnas Balıkçısı**:

"*Milo Venüs*'ü eski tarihin ve günümüzün en güzel insan vücudu sayılır. Fakat *Knidos Afroditi* bulununca *Milo*'nunki ikinci oldu. Anadolu'nun en güneybatı burnunda, yani *Datça* yarımadasının ucunda *İsa*'dan 6 yüzyıl önce *Knidos* kenti vardı. Bugün bile kentin yıkıntıları vardır oralarda... Şimdi in cin top oynar.

Praxiteles'in İÖ 250 yılında yaptığı kestimlen *Knidos Afroditi*'nin Vatikan Müzesindeki kopyası;

Doidalses'in
Yıkanan
Afrodit'i.

Knidos kenti, Afrodit tapınağı için ünlü heykeltraş "Praksiteles"e bir Afrodit heykeli ısmarlar. İşte o Knit Afrodit'i; dünyanın en güzel kadın vücudu sayılır. Hala da öyledir. "Milo Venüsü" çok güzel bir insan vücudu sayılmakla beraber biraz analığa ve olgunluğa eğilimli kabul edilir. Knidos Afrodit'i ise kadın güzelliğinin en başarılı ifadesi olarak ün yapmıştır.

Knidos Afrodit'ini görmek için eski çağların anlı şanlı insanları hep Anadolu'ya akın ediyorlardı.

Praksiteles'in
yaptığı Afrodit
yonutundan
esinlenerek İÖ 360
yılında yaptığı
kestirilenen
Arles Venüs'ünün
Roma kopyası

Heykelin bulunduğu yere Roma'nın dört imparatoru da uğradı. Hem de geçer ayak değil. Yalnız Knidos Afrodit'ini görmek için. Tarihçi Lüsiyen'in o Afrodit'i tanımlaması ünlüdür. Bizans imparatoru Theodosyus bu Knidos Afrodit'ini İstanbul'a aldırıldı. Ve onu "Lausos" sarayına diktirdi. Saray yanınca heykel de kül oldu. Ne var ki; o Afrodit'in iyi kötü birkaç kopyası vardı. O kopyalardan biri Vatikan Müzesindedir. Vatikan'daki Knidos Afrodit'inin bir fotoğrafıdır. Ne var ki; papalık bu çıplak heykeli ayıp saydığı için, Milo Venüs'ünden mülhem olarak Knidos Afrodit'ine tenekeden bir örtü taktırarak sergiledi.

Zaten o zamanlar tüm eski heykellerin (yontuların) önlerine birer incir yaprağı konurdu. Örtülü Knidos Afrodit'inin sağ eli de aslındaki gibi değildir. Lüsiyen'in yazdığına göre; sağ eli bükük değildir. Çırçıplak olan sevgi tanrıçası açık avuçla önünü örter. Örtü tamamen çıkarılmış ve sol el ile bir testi- nin üzerine konulmuştur.

İÖ 350-340
yıllarında
yapıldığı
kestirilen
Praxiteles'in
Knidos
Afrodit'inin
kopyası

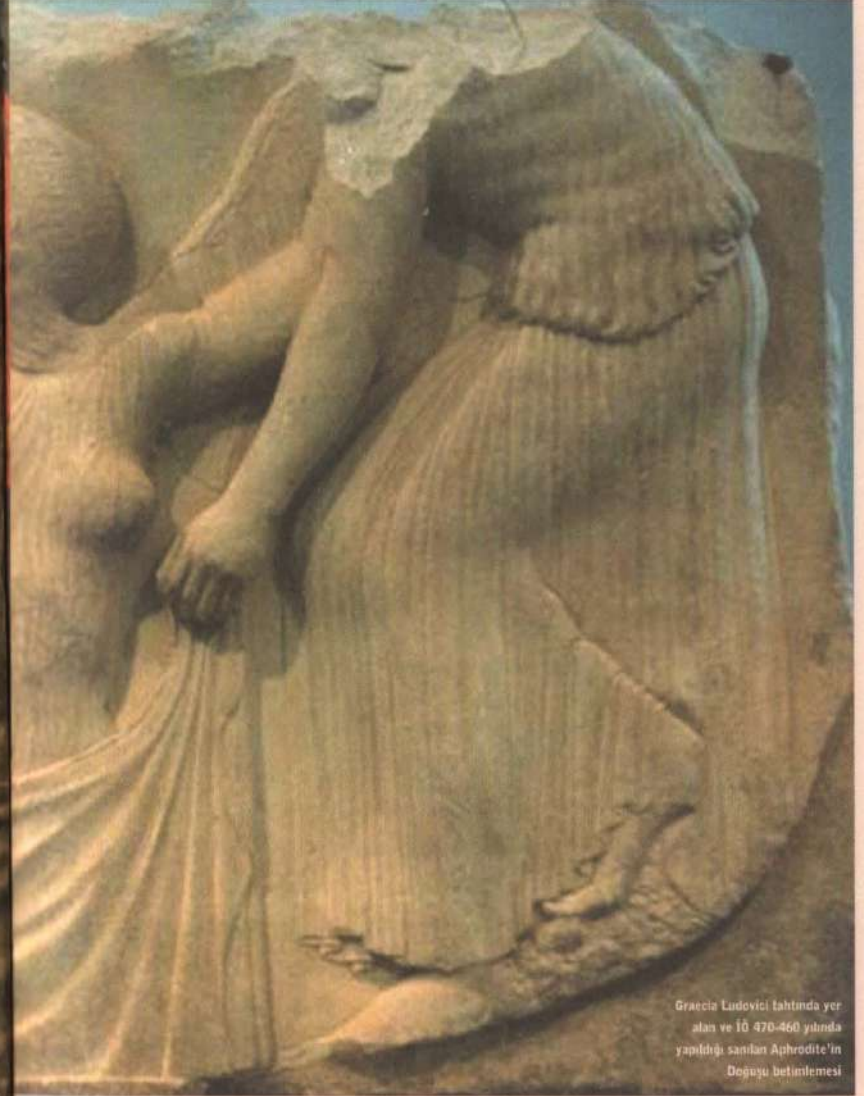

Testinin üzerindeki helozoni tezyinat çok önemlidir. Bu helezonlar, yani aşağıdan yukarıya doğru giden düzenli kıvrımlar eski Anadolu'nun icadıdır. Bugün bir iz olarak arkeologlara büyük hizmetler etmektedir. Nerede görülürse görülsünler; onlar aracılığıyla Anadolu testilerinin ülkeler ve yüzyıllar aşarak nerelere vardığı anlaşılmaktadır. Belki de heykeltraş Praksitales, o süsleri koyarak Afrodit'in, yani Astarte'nin kaynağına (menşesine) işaret etmek istemiştir.

Knidos Afrodit'i; canlı bir insanın tıpa tıp kopyasıydı. Canlı aslı "Frine" idi. Frine, bir Afrodit rahibesiydi. Tarihçi "Athenaus"un yazdığına göre Frine bir insanı öldürmüştü. Bu cinayet nedeniyle mahkemeye, yani "Aeropagus" kurulunun önüne getirildi. Kadını; avukat (Natika per-daz) Heperides savunuyordu. Birçokları-nın sandığı gibi avukat Heperides, kadının giysilerini büsbütün yırtıp heyete onu çıırçıplak göstermedi. Sadece göğsünü örten örtüyü yırttı ve "— Afrodit'in bu rahibesini ölüme mahkum etmeyin!.." dedi.

Sağda; İÖ 3. yüzyılda yapıldığı kestirilmelen Düz çökmüş Viyana Venüs'ü. Solda; İÖ 3-2. yüzyılda yapıldığı kestirilmelen (Roma'nın yedi tepesinden birindeki Jüpiter tapınağında bulunan) Capitoline Venüs'ü.

Graecia Ludovici tahtında yer
alan ve İÖ 470-460 yılında
yapıldığı sandan Aphrodite'in
Doğuşu betimlemesi

İÖ 4. yy'da
yapıldığı
kestirilen
Aphrodite ve
Adonis yonutu

İÖ 1. yy'a
tarihlenen
mermer Aphrodite
yonutu

Öteki Afrodit rahibeleri hemen hemen cam gibi şeffaf "Kiklas", yani bir çeşit harmaniye giyerlerdi. Frine ise öteki rahibelerin aksine Dorik "Kiton" denilen kalın örtüyle örtünürdü. Dorik sözcüğü; Beşparmak dağlarının güneyinden başlayarak Antalya'da biten havalide ve bir de Helenistan'ın Mora yarımadasına ait olanlar için kullanılır.

Frine, genel hamamların yüzme havuzlarına hiç uğramazdı. Ne var ki; günlerden bir gün olağandışı bir durum oldu. Atina'nın yakınındaki kıyıda; "Eleusis" panayırı kutlanırken, Yunanistan'ın her yanından gelen yirmi otuz bin kişinin önünde Frine; plaja doğru ilerledi. Denizin kenarında örtüsünü çıkardı. Kuşağını çözdü.

Tüm saçlarını salıverdi ve denize girdi. Kalabalığın arasında heykeltraş Praksiteles de vardı. Knidos Afrodit'i için Frine'yi model edindi. Anadolu ressam Apelles de oradaydı. O da; Frine'den, en büyük eseri "Afrodit Andiyomen" tablosunu resmetti." (**Halikarnas Balıkçısı: Altıncı Kıta Akdeniz**, s.179-180., bilgi yayınevi, Ankara 1982.)

Aşkın kutsal sayılması, aşk tapınaklarındaki rahibelerin güzellikleriyle karşı cinsin ve karşı cinsten sanatçıların gözlerini kamaştırması yalnızca Eski Yunan'da değil, Roma'da yaşanmıştır. Roma'da da her fırsatta, özel günlerde ve/ya da zaferle dönülen savaş seferlerinden sonra, halka açık içki âlemleri düzenlendiği biliniyor. Unutulmamalı ki, Antik dönemde, bugünkü gibi nüfus patlaması ve dolayısıyla kıt dünya nimetlerinin gitgide nüfusa yetmemeye başlaması gibi bir olumsuz durum söz konusu değildir. Dünyaya çok sayıda çocuk getirmek, yani toprağın bereketi, av hayvanlarının bolluğu gibi, insanın üremesinde de bereketlilik amaçlanmaktadır. Şarap tanrısı **Baküs** (Yunanlılarda **Dionysos**) adına düzenlenen şenliklerde, insanların içebildiğince çok içmesi ve kurabildiğince çok cinsel ilişki kurması doğaldır. Çünkü, dünyada varolan her şeyin, tanrılarca insanların kullanmaları ve zevk almaları için yaratıldığına inanılıyordu. Zevk almak, her şeyin önünde geliyordu.

İÖ 2. yy'a tarihlenen
kiliden yapılmış bir
Venüs ve Eros
yemutçuğu

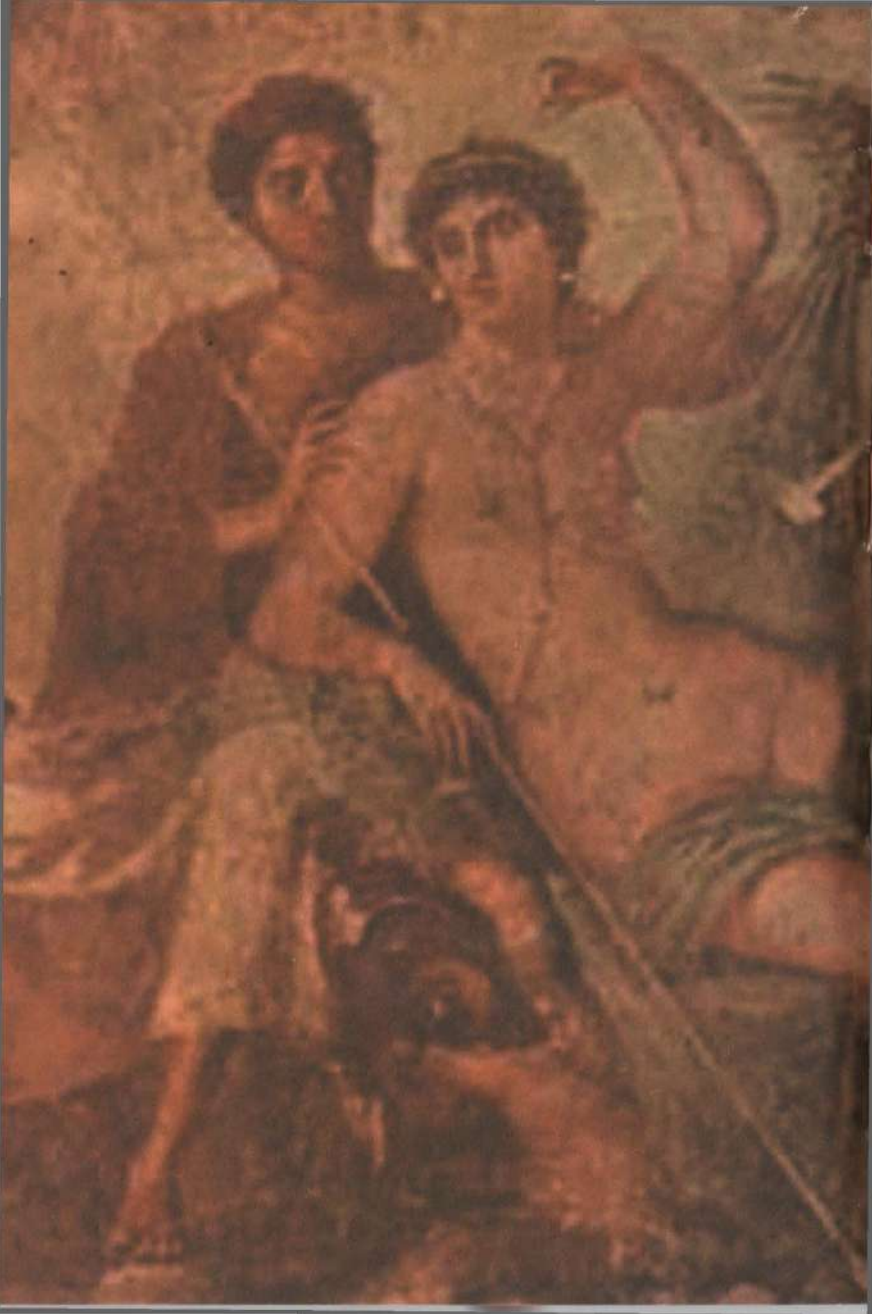

Üstteki iki resim
bir aşk evinin
duvarlarını
süslemekteydi.

Bu zevk âlemleri, Hristiyanlığın hızla benimsenmesine ve yayılmasına da yol açan nedendir. Daha sonra yaşanacak bin yıllık *Karanlık* dönemin de gerekçesidir. Yalnızca herhangi bir nedenle düzenlenen şenliklerde değil, sürekli olarak zevk ve safa içinde yaşayan egemen sınıfların ezdiği beyaz ve renkli hizmetkârların, kölelerin, yoksulların geliştirdikleri olumsuz tepkilerden doğan bir *anti-hazcılık*, bu dünyada eziyet çekmenin gerektiği inancının paylaşılmasını kolaylaştırmıştır. Kilise, bu kolaylığı da kullanarak, o güne değin zevk veren, zevk alınan ne varsa hepsini kötülemeyi, günah aracı olarak göstermeyi becermiştir.

İÖ 100 yılında
yapıldığı
kestirilenen
Aphrodite-Eros-Pan
öçlü yonutu

Çok tanrılı yaşam döneminde yapılan şenlikleri ağırbaşlı, dûalar edilen, ilahiler okunan dinsel kutlamalara/anma törenlerine dönüştürmüştür; çok tanrılı dönemde düzenlenen şenliklerde yenilen *penis* ve *vagina* biçimli ekmekleri yuvarlayarak/bir daire biçimine sokarak üstüne haç kabartması koyup *Corpu Christi* (yani, İsa'nın gövdesi/eti) olarak inananlara sunmaya koyulmuştur. Üstelik bu ekmeği, *İsa'nın Kanı* olarak nitelediği *Baküs/Dioynisos*'un şarabına banarak sunmayı da savsaklamamıştır.

İS (İsa'dan Sonra) 72 yılında *Pompei*'nin *Vezüv* yanardağının patlaması üzerine uğradığı felâket de zevk ve sefaya dalmış bir nüfusun tanrı tarafından cezalandırılması olarak görülmüştür/gösterilmiştir/yorumlanmıştır doğallıkla. Çünkü, bu kentin aşk evleri bulunuyor, konutlarının, aşk evlerinin, hamamlarının duvarlarını cinselliği önplâna çıkaran resimler süslüyordu.

Pompei duvar
resimleri
cinselliği ön
plâna alan
betimlemelerdi.
Venus ve Ares
görülüyor.

KAYNAKÇA

Antik & Dekor dergileri, Antik A.Ş., sayı:52, İstanbul
Art Book, The Phaidon, London 1995.

CASSOU, Jean: *Sembolizm sanat ansiklopedisi*,
Çev. Özdemir İnce/İlhan Uşmanbaş, Remzi Kitabevi,
İstanbul 1987.

CLARK, Kenneth: *The Nude*, A Pelican Book,
Great Britain 1960.

CLAUDON, Francis: *Romantizm sanat ansiklopedisi*,
Çev. Özdemir İnce/İlhan Uşmanbaş,
Remzi Kitabevi, İstanbul 1994.

CLOUGH, Shepard B: *Dünyanızın Başlangıcından*
Bugüne Kadar Uygarlık Tarihi, Çev. Nilhal Önel,
Varlık Yayınları, İstanbul, 1965.

DÜCHTING, Hajo: *Robert and Sonia DELAUNAY*,
Taschen, Köln 1994.

EPIKMAN, Refik: *Rubens'in Saratı*,
Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1951.

ERHAT, Azra: *Mitolojî Sözlüğü*, Remzi Kitabevi,
İstanbul.

FINLEY, M. I.: *The Ancient Greeks*,
Penguin books, London, 1966.

FINK, Gerhard: *Antik Mitolojide Kim Kimdir*,
Çev. Ümit Öztürk, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 1995.

HAMILTON, Edith, *Mitologya*.

Çev. Ülkü Tamer, Varlık, 3. Basmı, İstanbul 1988.

HALIKARNAS BALIKÇISI: *Altıncı Kna Akdeniz*,
Bilgi yayınevi, Ankara, 1982.

HALIKARNAS BALIKÇISI: *Düştür Yazıları*,
Bilgi yayınevi, Ankara, 1982.

HARTT, Frederic: *Art/A History of*
Painting-Sculpture-Architecture, Vol:2,
Prentice-Hall, USA, 1984.

History of Art, The Gallery Books, New York, 1989.

HOBBS, Jack A.: *Art in Context*, Harcourt Brace
Javonovich, USA, 1985.

İREZ, Feryal: "Venüs'ün Doğuşu",
Antik & Dekor, sayı:5, 1989, s.108-110.

LYNTON, Norbert: *Modern Sanatın Öyküsü*,
Çev.: Prof. Dr. Cevat Çapan/Prof. Sadi Özış,
Remzi Kitabevi, İstanbul, 1982.

ROSENBERG, Donna: *Dünya Mitolojisi / Büyük Destan*
ve Söylenler Antolojisi, İmge Kitabevi, Ankara 1998.

ŞENYAPILI, Önder: *Görsel Sanatlar ve İletişim*,
SanatYapım, Ankara 1996.

BEYAZ PERDENİN
CİNSELLİĞİ
SINEMANIN EROTİZMİ

GÜNDELİK YAŞAMDA
EROTİZM
YASAKLI CİNSELLİK

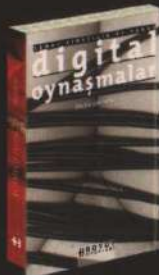
ANTİK ÇAĞDA SANAT VE
CİNSELLİK
**TANRILARIN SEKS
ÖYKÜLERİ**

RÖNESANS VE SONRASINDA
SANATTA CİNSELLİK
**SEKSİN YENİDEN
DOĞUŞU**

20. YÜZYILDA SANATTA
EROTİZM
**FAHİŞE YÜZYILIN
SANATI**

SANAL CİNSELLİK
VE SANAT
**DİGİTAL
OYNAŞMALAR**

BOYUT
KİTAPLARI

Matnanköy Sırsı 1. Cadde No: 115 Kat:3 Bağcılar İSTANBUL

Tel : 0212 629 5300 (Pbx) • Faks : 0212 629 0574-75

e-mail: ılda@boyut.com.tr • www.boyut.com.tr

tanrılarının seks öyküleri

Henüz insanın yaratılmadığı dönemde, Hermaphrodites adında iki yüzlü, iki çift kanadı olan, koskocaman garip ve kendi kendine yeterli bir yaratık varmış. Tanrılar, bir yaratığın kendi kendine yetmesini bir türlü içlerine sindiremezlermiş. Duydukları öfke, günün birinde,

Hermaphrodites'i ikiye ayırmalarına, bir başka anlatımla, birbirini tamamlayan iki parçaya bölmelerine yol açmış. Böylece, bugün birine kadın, birine erkek dediğimiz iki ayrı beden ortaya çıkmış. Seks sözcüğü de bu ayrımı anlatıyor. Latince bölme, ayırma anlamına gelen secare sözcüğünden türetilmiş.. O gün bugündür bölünen, birbirinden ayrılan bedenler birbirlerini tamamlamak için bir araya geleduruyor, birleşiyorlar. İkisi birbirinden ayrılmış oldukları için, bir araya gelip birleşince bir biyolojik tamamlanma gerçekleşiyor her şeyden önce. Seks sözcüğünü cinsellik sözcüğüyle karşılıyoruz Türkçede. Ve işte iki beden birbirini tamamlamaları o gün bugündür sürüyor. Bu tamamlama işlemi insanın soyunu devam ettirebilmesini sağlıyor. Öncelikle bu yamıyla çok önemli. Üstelik doğal. Önemi ve doğallığı dolayısıyla olsa gerek bin yıllardır ilgi göregelmiş cinsellik. Hep ön plâna çıkmış. Bireysel, toplumsal ve toplumlararası yaşamı/ilişkileri etkilemiş. Elbette sanatçıları ve sanatı da. Önder Şenyapılı, belirli dönemlerde cinselliğin plâstik sanatları nasıl etkilediğini, sanatçıların cinsellikten nasıl etkilendiklerini araştırdı/inceledi. Böylece, ortaya Antik dönemde, Rönesans ve sonrasında, Yirminci yüzyılda ve de bugün, --yani e-iletişim ya da İnternet döneminde cinsellikle sanat ilişkisini örnekleyen elinizdeki kitaplar dizisi ortaya çıktı.

BOYUT
KİTAPLARI

